

Crnogorski glasnik

GODINA X. _ BROJ 57. _ SVIBANJ-LIPANJ / MAJ-JUN _ 2009.

DAN NEZAVISNOSTI CRNE GORE	
Svečani koncert u Zagrebu	5
Proslava dana nezavisnosti u Splitu	7
NAGRADA GRADA ZAGREBA	
Svečanost u Staroj gradskoj vijećnici	9
Svečanost u Crnogorskom domu	10
DJELOVANJE NZCH I VIJEĆA CRNOGORACA	
Sjednica Vijeća u Zagrebu	11
Sjednica Predsjedništva „MONTENEGRA“	12
Sjednica Predsjedništva NZCH	13
Sjednica Koordinacije vijeća na području RH	14
PRIZMA KAO KRISTALNA KUGLA	15
PREDSTAVLJANJE KNJIGA	
Dragutin Lalović: DRŽAVE NA KUŠNJI	18
Promocija: KNJIŽEVNOST DISKONTINUITETA	21
STRANICA MOG ŽIVOTA	
Milka Babović: I DANAS NE LJULJAM VERIGE	22
IZ CRNE GORE I SVIJETA	
Krivokapić položio vijenac na Lovćenu	27
Baština u funkciji regionalnog dijaloga	27
Odnosi dvije zemlje sve bolji	28
Na pomolu obnova kulturne saradnje	29
Umjetnički Rad Mija Adžića	29
Izlet u Crnu Goru	30
OSVRTI, VIDENJA, PRIKAZI	
Sloboda je jedno od temeljnih čovjekovih prava	31
Otuđivanje kulturnog blaga	31
Šesnaest godina postojanja Matice crnogorske	32
GALERIJA „MONTENEGRINA“	
Izložba slika Štefice Cerjan Stefanović	33
Samostalna izložba slika Zorana Bićanića	34
Izložba Ivana Kosmosa „MEDITERAN“	35
ANEGDOTE	36
CRNOGORSKI MOZAIK	
Premijera „BALKANSKE CARICE“ na Cetinju	38
IN MEMORIAM	
Slobodan Vuličević	42
GALERIJA „MONTENEGRINA“	43
NOVI NASLOVI	43
DAN NACIONALNIH MANJINA ZAGREBA	44

Čestitamo

21. maj

*Dan nezavisnosti
Crne Gore*

*Dan Koordinacije vijeća
crnogorske nacionalne
manjine na području
Republike Hrvatske*

*Dan Vijeća
crnogorske nacionalne
manjine Grada Zagreba*

*Obelisk borcima za nezavisnu Crnu Goru
u Bajicama kod Cetinja*

NOVI AMBASADOR CRNE GORE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Novoimenovani ambasador Crne Gore u Republici Hrvatskoj Goran Rakočević predao je 9. juna akreditivne predsjedniku Republike Hrvatske Stjepanu Mesiću.

Ističući da je ponosan što ga je njegova dična domovina odredila da bude ambasador u zemlji slojevite civilizacije i raskošne perspektive, Goran Rakočević je, između ostalog, rekao: „Hrvatska je pokazala snagu razboritosti i veličinu praštanja, a Crna Gora hrabrost da se suoči sa bolnim i neslavnim tačkama svoje nedavne prošlosti. Ne izbjegavajući istoriju nijesmo joj ostali taoci, umjesto zlog pamćenja izabrali smo novo iskustvo, umjesto svađa i rasprava – dogovor i prijateljstvo! ... Svakako, jedan od najvitalnijih lukova naše bliskosti i saradnje su naše vrijedne, kulturno i duhovno prepoznatljive, nacionalne manjine – crnogorska u Hrvatskoj i hrvatska u Crnoj Gori – na zôr objema državama!“

Naglašavajući da to što je Crna Gora u jednom trenutku smogla snage da prizna greške iz prošlosti i da za njih traži oprost predstavlja veliki gest koji Hrvatska ne zaboravlja, predsjednik Mesić istaknuo je i spremnost Hrvatske da podijeli s Crnom Gorom iskustvo i znanje stečeno u dosadašnjim pregovorima za ulazak u EU te naglasio kako je u interesu Hrvatske da „sve zemlje regije što prije uđu u ujedinjenu Europu“.

Na kraju srdačnog i prijateljskog razgovora predsjednik Mesić je novom ambasadoru Crne Gore u Republici Hrvatskoj poželio uspjeh u budućem radu, uz očekivanje da će se dobri i prijateljski odnosi između dvije zemlje nastaviti razvijati i u budućnosti, na obostranu korist i zadovoljstvo.

Takvim željama i očekivanjima predsjednika Stjepana Mesića iskreno su se pridružili – kada ih je novoimenovani ambasador primio u prostorijama Ambasade Crne Gore – i predstavnici Koordinacije vijeća crnogorske nacionalne manjine na području RH i Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, a one su na srcu i svim Crnogorkama, Crnogorcima i prijateljima Crne Gore u Republici Hrvatskoj.

(Izvori: Ured Predsjednika RH, MIP CG, Dnevni list POBJEDA)

Bježi kletvo grdna s roda

Dok Ujedinjena Evropa već drugi put pokušava da izmjeni svoj temeljni pravni akt (a o njegovoj preambuli, u kojoj bi se naveli nesporni civilizacijski korjeni na kojima takva Evropa počiva, više izgleda ni ne razmišlja!), narodi na ovim prostorima ipak su bar u nečemu iskoračili ispred i izvan Starog Kontinenta: čućemo nekog kako, bez imalo zazora da ga to čini civilizacijski inferiornijim, citira najtežu hebrejsku kletvu: „Dabogda imao, pa nema!“; ni u trenutku najzagriženijih jezičkih rasprava nikome nije došla ni primisao – nije li to potvrda opstojnosti „pragmatizma zdravog razuma“? – da bi možda bilo dobro arapske cifre, a sve poradi samosvojnosti, zamjeniti rimskim brojevima; bez ustezanja ćemo, premda ona potiče iz druge i drukčije civilizacije, navesti staru arapsku izreku: „Kad učiniš dobro djelo odmah zaboravi, a kad ti neko učini dobro djelo nikad ne zaboravi!“; jer se takvom moralnom kodeksu nema što zamjeriti; ako prihvatimo komplementarnost tradicije koju baštinimo sa okruženjima koja su na tu tradiciju neosjetno i neumitno uticala u posljednja dva milenijuma, ne bi li se prethodna izreka mogla nadopuniti ovakvom: „Kad učiniš rđavo djelo nikad ne zaboravi, a kad ti neko učini rđavo djelo odmah zaboravi!“; i eto, samo dobrohotnom logikom izvedosmo princip u čijem drugom djelu prepoznamo stav o potrebi oprosta – temeljni stav tradicije koju sve i da hoćemo ne možemo odbaciti. A prihvatljivost takvog principa i njegovu učinkovitost za uspostavljanje dobrih odnosa među pojedincima, ali i zajednicama, potvrđuju riječi sa prethodne stranice da Crna Gora ne zaboravlja nedavnu prošlost i da je Hrvatska na dobrom putu da oprost!

No, što učiniti ako si možda samom sebi nanio zlo? Vjerovatno nikad neće utihnuti raspre koliki je čiji udio bio u Usudu Crne Gore da je sustigne, ali i da poslije gotovo 100 godina zbaciti strašnu kletvu: da joj utrne žižak nezavisnosti, žižak vatre koja se nije zapretavala ni u najcrnijim danima mračnoga Srednjeg vijeka! Vrijeme svakom pokaže treba li što sebi oprostiti i smije li što zaboraviti. Ono pak što je pragmatizam života već pokazao jeste da Crna Gora, tri godine nakon obnove nezavisnosti, uspješno hita ka Ujedinjenoj Evropi i da na tom putu (gle sudbine!) potporu i razumijevanje ima baš od zemlje koja je na obnovu vlastite nezavisnosti čekala gotovo 1000 godina. A referendumskih 55% Evropa će se nerado sjećati i strpljivo čekati da vremenom postanu „rogobatni anahronizam“; tada više neće biti onih koji su se, zbog odluke Venecijanske komisije, sjetili jednog aforizma iz CeKa vremenâ: „Ne znam da li me više rastuži saopštenje ili me nasmije obrazloženje!“ i sa zebnjom upitali: „Jesmo li možda u jeku velikih promjena na isto?“ ...

Ako je već dva puta pomenut pragmatizam, učinimo to i treći put: neko će se upitati ima li crnogorski korpus u Hrvatskoj ikakav „benefit“ od obnovljene crnogorske nezavisnosti? Jedno je sigurno: predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca u Hrvatskoj dr. sc. Radomir Pavićević ne bi mogao, ističući da je od osamostaljenja broj Crnogoraca u Hrvatskoj porastao, da klikuje na prošlogodišnjem Petrovdanskom saboru: „Pozivam i druge koji su do sada tajili svoju nacionalnu pripadnost da je slobodno iskažu!“; a to je zajamčeno i početkom ove godine potpisanim međudržavnim „Sporazumom o zaštiti hrvatske manjine u Crnoj Gori i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj“, kojim se osigurava sloboda izražavanja o pripadnosti manjini! Nije li već i to dovoljno da vjerujemo kako su se riječi velikog pjesnika o kletvi obistinile?

Zoran Drašković

SVEČANI KONCERT U HRVATSKOM GLAZBENOM ZAVODU

Svečanim koncertom u dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda u Zagrebu obilježen je 21. maj – Dan nezavisnosti Crne Gore, Dan Koordinacije vijeća crnogorske nacionalne manjine na području Republike Hrvatske i Dan Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba. Organizatori koncerta bili su Koordinacija vijeća crnogorske nacionalne manjine na području Republike Hrvatske, Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske, Vijeće crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba i Ambasada Crne Gore u Republici Hrvatskoj.

U auli Hrvatskog glazbenog zavoda uzvanike i mnogobrojne ugledne goste – među kojima su bili članovi diplomatskog kora u Republici Hrvatskoj (ambasador OESS, zamjenici ambasadora SAD i Rusije ...), zastupnici u Hrvatskom saboru i gradonačelnik Grada Zagreba – dočekivali su i, primajući njihove čestitke, srdačno pozdravljali: predsjednik Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba prof. emer. dr. sc. Veselin Simović u ime Koordinacije vijeća crnogorske nacionalne manjine na području RH; predsjednik skupštine NZCH gospodin Borica Šoškić u ime Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske; potpredsjednik Društva gospodin Ilija Miloško u ime Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „MONTENEGRO“ Zagreb; savjetnica ambasadora Crne Gore gospođa Vesna Nikčević i prvi sekretar Ambasade Crne Gore gospodin Branislav Karadžić u ime Ambasade Crne Gore u Republici Hrvatskoj.

Pozdravljajući još jednom sve prisutne u punoj dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda, prof. emer. dr. sc. Veselin Simović – koji je, uz Dimitrija Popovića i Mirka Kovača, bio član rukovodstva Pokreta za nezavisnu evropsku Crnu Goru iz naše sredine – u kraćem, prigodnom govoru podsjetio je na značaj majskog referenduma za Crnu Goru, ali i za crnogorski korpus u Republici Hrvatskoj. Jer, nije bez razloga datum referenduma iz 2006. godine – koji je proglašen za Dan nezavisnost Crne Gore i čiju treću godišnjicu obilježavamo – izabran i za Dan Koordinacije vijeća crnogorske nacionalne manjine na području Republike Hrvatske i Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba.

U umjetničkom djelu svečanosti – u dvorani izvanredne akustike, koja je i prva zagrebačka koncertna dvorana (u Gundulićevoj ulici, gdje se HGZ uselio 1876.g., a nalazi se i danas) – nastupile su **Aleksandra Vojvodić** (sopran) i **Ana Vukazić** (klavir), sa sljedećim repertoarom:

PROGRAM

G.F. Händel	OMBRA MA FU
P. Mascagni	CAVALERIA RUSTICANA (arija Santuzze)
St. Binički	NA URANKU (arija Stanke)
D. de Sarno	BALKANSKA CARICA (arija Danice)
F. Schubert	STEDHEN
P.I. Čajkovski	NIŠTA TI NEĆU REĆI
B. Britten	THE SALLY GARDENS
S. Rahmanjinov	NA BALU
S. Rahmanjinov	SAMO ONAJ KOJI ZNA ...
Prebanda	ROMANSA
P. Konjović	PENDŽERI
P. Konjović	DA SU MENI OČI TVOJE

Nakon svake arije ovog izuzetno raznovrsnog programa uslijedio bi snažni aplauz mnogobrojne publike, koja je umjela zahvaliti za užitak u vrhunskoj izvedbi djela slavni kompozitora. Na dugotrajnom aplauzu i cvijeću nakon završetka koncerta, sopranistkinja Aleksandra Vojvodić se prisutnima – koji očito nijesu zaboravili njen prvi nastup u Zagrebu na prošlogodišnjim Lučindanskim susretima, kada ih je osvojila upravo arijom „Danice“ iz „*Balkanske carice*“ (prve crnogorske opere, koju je, prema dramskom djelu kralja Nikole, komponovao Dionisio de Sarno San Giorgio) – odužila na način koji će ovdašnje Crnogorke i Crnogorci dugo pamtit, jer ih je svakako ganula njena osjećajna i proživljena interpretacija narodne pjesme „*Poljem se vije*“!

Aleksandra Vojvodić (sopran)

Rođena je 1975. u Baru, gdje je završila nižu muzičku školu. Srednju muzičku školu „Vasa Pavić“ završava u Podgorici i to dva odsjeka: teoretski i odsjek za solo pjevanje u klasi prof. Larise Dašić Simović. Muzičku akademiju (teoretski odsjek) završila je na Cetinju, nakon čega se upisuje na Muzičku akademiju u Sarajevu (odsjek solo pjevanja) u klasi primadone prof. Radmile Bakočević, gdje je i diplomirala 2006. godine. Radila je kao profesorica solfeđa, teorije muzike i dirigovala horom niže muzičke škole u Baru. Dobitnica je mnogih nagrada među kojima i Prve nagrade na republičkom takmičenju i Druge nagrade na međunarodnom takmičenju „Petar Konjović“ u Beogradu. Iza sebe ima veliki broj nastupa i solističkih koncerata u Ulcinju, Baru, Beranama, Podgorici, Kotoru, Beogradu, Zagrebu, Sarajevu i Novom Sadu. Trenutno radi kao direktor ŠOMO Bar, kao profesorica solo pjevanja i aktivna je na muzičkoj sceni Crne Gore.

Ana Vukazić (klavir)

Rođena je 1985. godine u Baru. Muzičku školu „Petar II Petrović Njegoš“ završila je u Baru, a srednju muzičku školu u Kotoru u klasi prof. Gracijele Vulović. Fakultet umjetnosti u Prištini (Kosovska Mitrovica) upisuje 2004. godine, odsjek klavir, u klasi mr. Aleksandre Trajković. Tokom studija je ostvarila veći broj zapaženih nastupa kao solista, klavirski saradnik i član kamernih sastava. Diplomirala je 2008. godine i biva proglašena za studenta generacije. Trenutno radi kao profesor klavira i korepetitor u muzičkoj školi u Baru.

PROSLAVA DANA NEZAVISNOSTI CRNE GORE U SPLITU

Zajednica Crnogoraca Splita organizirala je svečanost obilježavanja Dana nezavisnosti Crne Gore, 21.5.2009., u svojim prostorijama u Vukovarskoj 59. Svečanosti se pridružilo 50-ak Crnogoraca, Crnogorki i prijatelja Crne Gore.

Nakon himne Crne Gore, predsjednik Borivoje Stevović nas je podsjetio na povijest Crne Gore kazavši: „Duklja je najstarija povijesna crnogorska država nastala u drugoj polovici 10. stoljeća tijekom vladavine Svetoga Vladimira. Pod dinastijom Vojislavljevića će Duklja doživjeti svoj uspon, ali i pad koncem 12. stoljeća. Dukljansko kraljevstvo je raški župan Nemanja konačno 1185. godine pokorio,

porušivši, osim Kotora, sve druge dukljanske gradove. Koncem 13. stoljeća Zeta, nekadašnja neovisna država Duklja, bila je pod srpskom dinastijom Nemanjića. Crnojevići su uspjeli u kompliciranim vanjsko-političkim uvjetima, stiješnjeni između Osmanskoga Carstva i Mletačke Republike, očuvati državnu jezgru staroga Dukljanskoga kraljevstva. Za njihova doba se trajno ustalio naziv Crna Gora, crnogorska povijesna prijestolnica će postati Cetinje, a Cetinjski manastir, ne samo vjersko i kulturno, no do sredine 19. stoljeća i državotvorno središte crnogorskog naroda. Nikola I. Petrović, sedmi i posljednji državni poglavar iz crnogorske dinastije Petrović-Njegoš, na prijestolju od 1860. do 1921. godine, kao knjaz a od 1910. i kao kralj, također za Crnogorce neprikosnoveni gospodar. Pod njegovom je upravom crnogorska država 13. srpnja 1878. na Berlinskom kongresu dobila međunarodno priznanje i od onih država Europe koje je dotad nisu priznavale. Nakon višestoljetne izolacije, Crna Gora je oružanim i diplomatskim putem tada silno uvećala svoj teritorij i izbila na Jadransko more. Trinaesti jul zauzima počasno mjesto u istoriji Crne Gore – 13. jula 1878. godine Crna Gora se vratila na mapu Evrope, a 13. jula 1941., kad su zapucale puške ustaničke i slobodarske, zadivila tu istu Evropu ... A da nije bilo 13. jula, ne bi bilo ni 21. maja ... Berlinski kongres i Trinaestojulski ustanak su jedno – biseri crnogorske državnosti. Na Berlinskom kongresu, velike sile Austro-Ugarska, Engleska, Francuska, Italija, Njemačka, Rusija i Turska su potpisale ugovor kojim su poništene odluke San-Stefana, a od 64 člana Berlinskog ugovora, osam je bilo posvećeno Crnoj Gori.

Crna Gora je kao 27. evropska država, dobila nezavisnost i izlaz na more, kao i gradove: Nikšić, Podgoricu, Kolašin, Bar i Ulcinj, a proširena je i na Skadarsko jezero. Trinaestojulski ustanici i borci Narodnooslobodilačkog rata od 1941. do 1945. godine vratili su, u zajednici svih Južnih Slovena, najstarijoj balkanskoj državi Crnoj Gori državnost, koja joj je oteta i poništena 1918. godine. Referendum o neovisnosti Crne Gore odlagan je više puta. Konačno glasovanje o opstanku u zajednici sa Srbijom dogodilo se 21. svibnja 2006. Službeni rezultati objavljeni su 23. svibnja po kojima je tijesno pobijedila crnogorska neovisnost.

3. lipnja 2006. Crna Gora je proglasila neovisnost od Srbije. Istorija Crne Gore je, dakle, satkana od vječne borbe za slobodu. Crnogorski narod sa slobodom nikad nije trgovao. 21. maja 2006. na referendumu - na najsvjetlijem datumu u istoriji nezavisne i međunarodno priznate Crne Gore“.

Zahvalivši na posjeti, g. Borivoje Stevović je poručio Crnoj Gori: „Vječnost i uspješan put u društvu starih i novih država“.

Svečanost je popraćena crnogorskim pjesmama i druženjem i zabilježena kao mali povijesni trenutak.

SVEČANOST U STAROJ GRADSKOJ VIJEĆNICI

Svečanost uručivanja Nagrada Grada Zagreba – koje su (kako smo prenijeli u prošlom broju) dodjeljene na sjednici Gradske skupštine Grada Zagreba 16.3. i čiji je jedan dobitnik i prof. emer. dr. sc. Veselin Simović – upriličena je 29.5.2009.g. u Staroj gradskoj vijećnici u Zagrebu. Najvrijednija gradska odličja, koja se tradicionalno dodjeljuju u povodu Dana Grada Zagreba, zaslužnim pojedincima i ustanovama uručio je zagrebački gradonačelnik gospodin Milan Bandić. Čestitavši nagrađenima u punoj dvorani Stare gradske vijećnice, naglasio je, među ostalim:

„Danas, u povodu Dana Grada Zagreba, nagrađujemo najvišim odlikovanjem što ga ovaj grad može dati, pojedince i tvrtke koji su na osobit način pridonijeli razvoju grada Zagreba i svih njegovih stanovnika. Nagrada Grada Zagreba je veliko priznanje koje će, vjerujem, svim laureatima biti dodatan motiv za novo stvaralaštvo i nove uspjehe u našem gradu Zagrebu.

Svim odlikovanima čestitam na ovom iznimnom priznanju i želim mnogo uspjeha, jednako profesionalnog i osobnog, u vremenu koje je ispred nas“.

(Izvor: <http://www.zagreb.hr/>)

SVEČANOST U CRNOGORSKOM DOMU

Na prigodnoj svečanosti održanoj u Crnogorskom domu dana 4. juna predsjednik Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „MONTENEGRO“ gospodin Dušan Mišković je u ime okupljenih prijatelja i poštovalaca – ali i svih Crnogorki i Crnogoraca u Republici Hrvatskoj – čestitao prof. emer. dr. sc. Veselinu Simoviću na dobijanju Nagrade Grada Zagreba, a njegove riječi i želje za dobrim zdravljem dragog Age praćene su dugim aplauzom svih prisutnih.

U vedar duh i nepresušni optimizam poštovanog Profesora, ali i u istančani humor s prefinjenom ironijom koju donosi bogato životno iskustvo, mogli smo se uvjeriti kada je omiljeni Aga – zahvaljujući na čestitkama za nagradu (za koju je bio predlagan i prije 8 godina!) i lijepim željama – između ostalog kazao i kako se nada da valjda u njegovom primjeru ne vrijedi staro pravilo da „kuršum i nagrada uvijek pogode pogrešnog“!

Više od sata vremena neosjetno je prošlo u ugodnom razgovoru i druženju sa laureatom najvrijednijeg odličja Grada Zagreba, a trajnu uspomenu na ovu svečanost predstavljaju i fotografije dragog Age sa prisutnima u Crnogorskom domu.

SJEDNICA VIJEĆA CRNOGORSKE NACIONALNE
MANJINE GRADA ZAGREBA

Dana 14.5.2009.g. u Crnogorskom domu u Zagrebu održana je 8. sjednica Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba. Sjednicu je otvorio predsjednik Vijeća prof. emer. dr. sc. Veselin Simović.

Najprije je predsjednik Vijeća podnio izvještaj o realizaciji zaključaka 6. i 7. sjednice Vijeća. Istaknuto je da je Program rada Vijeća donesen na 6. sjednici, a u Odluci je naznačeno da će Komisija za programska pitanja uskladiti pojedine stavke ukoliko dođe do promjene u Financijskom planu za 2009. godinu, što je i učinjeno, a napravljene izmjene verificirane su na 7. sjednici Vijeća. Na 7. sjednici je prihvaćen Izvještaj o realizaciji Programa rada Vijeća za 2008.g. (što je i obaveza Vijeća) i dostavljen službama Grada Zagreba; na 7. sjednici Vijeća usvojen je Završni račun za 2008.g. i dostavljen nadležnim službama Grada radi objavljivanja u Službenom glasniku Grada Zagreba.

Sporazum između Republike Hrvatske i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Crnoj Gori i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj potpisan je sredinom januara ove godine u Zagrebu. Očekuje se njegovo ratificiranje u Skupštini Crne Gore i Hrvatskom saboru kako bi mogao stupiti na snagu. Naše primjedbe na prvi prijedlog teksta usvojene su i ugrađene u konačnu verziju. Prema tom Sporazumu formira se Međuvladin mješoviti odbor za njegovo provođenje, a pri imenovanju Odbora konzultira se i naša Koordinacija.

Ugovor o dvojnog državljanstvu između Crne Gore i Republike Hrvatske još nije potpisan. Na prijedlog teksta Ugovora dali smo određene primjedbe, ali nemamo povratnu informaciju o njihovom prihvaćanju ili odbijanju.

Predstavnici Vijeća, Društva i NZCH, na poziv ambasadora Crne Gore u RH, prisustvovali su u prostorijama Ambasade zajedničkom sastanku s ministrom inostranih poslova Crne Gore Milanom Roćenom 14. 1. 2009.

Dosadašnji ambasador Crne Gore u Republici Hrvatskoj Branko Lukovac napustio je Zagreb. U Crnogorskom domu u užem krugu, po želji gospodina Lukovca, priređen je oproštaj.

Istraživanje, čiji je nosilac dr. sc. Sava Bogdanović u suradnji s dr. sc. Ivanom Cifrićem, „Socio-kulturni profil i status Crnogoraca u RH“ je završeno. Elaborat je oformljen i predstoji donošenje odluke o načinu tiskanja i načinu njegove prezentacije.

Aktivnosti Koordinacije grada u proteklom periodu nijesu pojačane. Održana je samo jedna sjednica Koordinacije na kojoj je po ovlaštenju predsjednika prisustvovao tajnik i na kojoj se raspravljalo o prijedlozima promjena Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Ustava RH. Dogovoreni cjelodnevni seminar posvećen ovoj temi nije održan zbog nemogućnost prisustva većeg broja članova Koordinacije, iako je to pokušavano u dva navrata.

U ime Vijeća na manifestacijama u organizaciji židovske (posvećena holokaustu) i bugarske (suvremena bugarska književnost) nacionalne manjine prisustvovala je zamjenica predsjednika Vijeća Milanka Bunčić. Na večeri bugarskih književnika sa zamjenicom predsjednika je bio i član Vijeća Branko Klikovac.

Vijeće je u proteklom periodu učestvovalo u organizaciji predavljanja knjige Pavla Goranovića i bilo organizator predavljanja knjige Jevrema Brkovića u Novinarskom domu. Također je uzelo učešća u organizaciji koncerta KUD „Kanjoš“ iz Budve i Pjevačke skupine „Montenegro“ iz Zagreba, kao i monodrame „Bizmismen“. Zadnja aktivnost ovog perioda je pomoć Vijeća u organizaciji predavljanja knjige prof. dr. sc. Dragutina Lalovića „Države na kušnji“. U raspravi, nakon koje

su prisutni članovi Vijeća prihvatili podneseni izvještaj, naglašeno je da su skupovi organizirani u naznačenom periodu bili izuzetno dobro posjećeni.

Nakon rasprave – u kojoj je iznesen i prihvaćen prijedlog da se u narednim godinama prilikom obilježavanja Dana Vijeća kao uvodni dio središnjeg događanja organizira Svečana sjednica Vijeća – prisutni članovi su jednoglasno donijeli odluku da Dan Vijeća (21.5.), koji je ujedno i Dan Koordinacije i Dan nezavisnosti Crne Gore, bude obilježen 21. svibnja 2009. godine Svečanim koncertom u dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda, uz učešće Aleksandre Vojvodić (sopran) i Ane Vukezić (klavir) iz Crne Gore. Organizatori svečanosti su Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske, Koordinacija vijeća crnogorske nacionalne manjine na području RH, Vijeće crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba i Ambasada Crne Gore u Republici Hrvatskoj.

Prof. dr. sc. Ljubomir Kuljača uputio je zamolbu članovima Vijeća za financijsku pomoć u organizaciji jednog izleta (u 6. mjesecu) za članove Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb i članove Vijeća. Prisutni su prihvatili da troškove prijevoza autobusom snosi Vijeće.

U materijalima za sjednicu Vijeća bio je i dopis Ministarstva za ekonomski razvoj Crne Gore o projektu „*Velika plaža*“, koji je i poziv svim zainteresiranim iseljenicima za uključivanje u njegovu realizaciju.

Članovi Vijeća su upoznati i s pozivom Vijeća bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba o organizaciji „*III. konvoja mladih Bošnjaka i njihovih prijatelja*“ 29. i 30. 5.

SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA „MONTENEGRO“

Dana 4.6.2009.g. u Crnogorskom domu u Zagrebu održana je 6. sjednica predsjedništva Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „MONTENEGRO“ Zagreb. Sjednicu je sazvao i vodio Dušan Mišković, predsjednik Društva.

Poslije usvajanja zapisnika 5. sjednice, Dušan Mišković je izvijestio prisutne o aktivnostima Društva u proteklom razdoblju: održane su tri izložbe u galeriji „Montenegrina“; održana su tradicionalna druženja u Crnogorskom domu u povodu Nove godine, Božića i Uskrsa; održano je druženje povodom odlaska g. Branka Lukovca, dosadašnjeg ambasadora Crne Gore u RH; održano je predstavljanje tri knjige („Tin Ujević i Crna Gora“ Pavla Goranovića, „Skotna vučica“ Jevrema Brkovića i „Države na kušnji“ Dragutina Lalovića); održan je koncert „Dobro veče Crna Goro“ (KUD „Kanjoš“ iz Budve i Pjevački zbor „Montenegro“ Društva); izvedena je monodrama „Bizmismen“ (nastupio je glumac Vojo Krivokapić iz Nikšića); povodom obilježavanja 21. maja (Dana nezavisnosti Crne Gore, Dana Koordinacije vijeća crnogorske nacionalne manjine na području RH i Dana Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba) održan je svečani koncert gošći iz Crne Gore (Aleksandra Vojvodić-sopran i Ana Vukazić-klavir); na „Danima nacionalnih manjina Grada Zagreba“ predstavili smo se nastupom g. Darka Nikčevića (gitaristički program) i našim časopisima i knjigama. Dušan Mišković je naglasio da je to znatan broj aktivnosti i da su programi uspješno realizirani uz velik odaziv članova.

Za potrebe uvježbavanja programa Pjevačkog zbora „Montenegro“ i za nastup na „Petrovdanskom saboru 2009“ angažira se g. Josip Šamec (instrumentalna pratnja: harmonika), a za period tokom 6. i prve polovice 7. mjeseca 2009. godine.

Kao aktivnosti u narednom periodu D. Mišković je najavio održavanje dvije izložbe u galeriji „Montenegrina“ i učešće na „Petrovdanskom saboru 2009“ (11.7. na Platku).

Prisutni su donijeli zaključak da se formira odbor koji će napraviti program obilježavanja dvadesetogodišnjice djelovanja Društva „Montenegro“ (2010.g.).

SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA NACIONALNE ZAJEDNICE CRNOGORACA HRVATSKE

Osmu sjednicu Predsjedništva Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, koju je sazvao i vodio predsjednik NZCH dr. sc. Radomir Pavićević, održana je 20.6.2009. godine u Crnogorskom domu u Zagrebu.

Data je informacija da su, u cilju dogovora oko realizacije dijela programa rada NZCH pod nazivom *Dani crnogorske kulture 2009.*, predstavnici NZCH Radomir Pavićević - predsjednik i Dragutin Lalović- član predsjedništva, boravili od 20. do 24.4. u službenom posjetu Crnoj Gori. Razgovaralo se s predstavnicima Ministarstva kulture, sporta i medija, Matice crnogorske, ZAMTES-a i Centra za iseljenike. R. Pavićević je od strane predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića primljen na razgovor.

U Ministarstvu kulture je dogovorena zajednička aktivnost vezana uz manifestaciju *Dani crnogorskog filma*, u okviru koje bi se javnosti Hrvatske predstavila tri mlada autora dokumentarnih filmova. Razgovaralo se i o mogućnosti organizacije koncerata tamburaškog orkestra sa sjevera Crne Gore (prijedlog je da to budu „*Bjelopoljski tamburaši*“) u više gradova u Hrvatskoj. U ZAMTES-u su dogovorene dvije aktivnosti: izložba slika crnogorskog slikara Ratka Odalovića i, u okviru *Lučindanskih susreta*, učešće ansambla „*Banda od muzike*“. Daljnji oblici suradnje na polju izdavaštva i aktivnosti na očuvanju crnogorske kulture i tradicije su dogovoreni u Matici crnogorskoj i Centru za iseljenike.

Ovogodišnja Ljetna škola „*Crna Gora moja postojbina*“ organizira se na Ivanovim Koritima od 20. – 30. 7. NZCH je predložila, a Centar za iseljenike prihvatio, petoro djece. Polaznici škole su iz Peroja i Zadra. Način organizacije je isti kao i prošle godine.

Središnja aktivnost ovoga perioda u programskom smislu je *Petrovdanski sabor*. Tradicionalno organizator je Rijeka. Petrovdanska događanja će započeti otvaranjem izložbe ikona Vere Bulović Ismailovski (7.7.), nastavljaju se predstavljanjem knjige P. Goranovića „*Tin Ujević i Crna Gora*“ i međunarodnim šahovskim turnirom (8.7.), potom polaganjem vijenaca na spomen obilježje na Maloj Učki (9.7.), Svečanom Akademijom posvećenoj Danu oružanog ustanka i Danu državnosti CG (10.7.) i završnom manifestacijom na Platku, gdje se očekuje dolazak Crnogorki, Crnogoraca i prijatelja Crne Gore iz svih djelova Hrvatske, okolnih država kao i predstavnika matične države.

Predsjedništvo pokreće inicijativu o formiranju Ogranka Matice crnogorske u Republici Hrvatskoj.

SJEDNICA KOORDINACIJE VIJEĆA CRNOGORSKE NACIONALNE MANJINE NA PODRUČJU RH

Na trećoj sjednici Koordinacije vijeća crnogorske nacionalne manjine na području RH održana je 20.6.2009. godine u Crnogorskom domu u Zagrebu usvojen je sljedeći:

PROGRAM RADA KOORDINACIJE VIJEĆA CRNOGORSKE NACIONALNE MANJINE NA PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2009. GODINU

Program Koordinacije vijeća crnogorske nacionalne manjine na području RH za 2009. godinu, ostvarivat će se kroz slijedeće aktivnosti:

1. SAVJETOVANJE: Aktivnosti manjinskih vijeća i zajedničko djelovanje s udrugama. Ostvarivanje Ustavnim zakonom određene uloge vijeća i predstavnika na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini. Realizacija zajedničkih programskih zadataka i razjašnjenje eventualnih nejasnoća oko uloge i zadataka vijeća i udruga uz definiranje najpovoljnijih oblika suradnje tih subjekata, u cilju ispunjavanja njihove zakonske uloge.

2. TRIBINA: Aktualni trenutak Crne Gore. Uvodno izlaganje na Tribini održao bi predstavnik nevladine organizacije iz Crne Gore.

3. PROJEKTI: Monografija: Josip Slade – život i djelo (Voditelj projekta: prof. emer. dr. sc. Veselin Simović). Drugu godinu realizacije projekta posvećenog životu i djelu istaknutog arhitekta Josipa Sladea, koji je, osim u Hrvatskoj, i u Crnoj Gori ostvario više vrijednih djela. Izrada ovog projekta, čiji bi rezultat bio monografija o Josipu Sladeu, doprinijela bi reafirmaciji tog značajnog stvaraoca koji je neopravdano zanemaren.

4. OBILJEŽAVANJE DANA KOORDINACIJE: Dan nezavisnosti 21. 5. utemeljen je odlukom Skupštine Crne Gore, kao datum kada su građani Crne Gore na referendumu 2006. izglasali njenu nezavisnost. Temeljem odluke referenduma Crne Gore je kasnije postala i međunarodno priznata država. Ovaj datum Koordinacija obilježava kao Dan Koordinacije, koji će biti prigodno obilježen u zajedničkoj organizaciji Koordinacije, Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba i Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, kao i Ambasade Crne Gore u Republici Hrvatskoj.

5. UTVRĐIVANJE ZNAMENJA I SIMBOLA CRNOGORSKE NACIONALNE MANJINE U REPUBLICI HRVATSKOJ: Koordinacija je usvojila prijedlog znamenja crnogorske nacionalne manjine u RH i isti uputila Savjetu za nacionalne manjine RH na prihvaćanje.

6. SUDJELOVANJE U OBILJEŽAVANJU PETROVDANA I LUČINDANA: Pripadnici crnogorskog naroda u Republici Hrvatskoj tradicionalno obilježavaju Petrovdan (subota u drugom tjednu srpnja mjeseca) u organizaciji Crnogoraca Rijeke i Lučindan (subota zadnjeg tjedna u listopadu) u organizaciji Crnogoraca Zagreba. Sukladno Programu proslave, Koordinacija će svojim aktivnostima pomoći ove manifestacije.

7. OSTVARIVANJE I ZAŠTITA PRAVA PRIPADNIKA CRNOGORSKE NACIONALNE MANJINE: Koordinacija će, u očuvanju identiteta crnogorske nacionalne manjine i njenih nacionalnih obilježja, brigom o ostvarivanju manjinskih prava predviđenih Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i međunarodnim zakonima, prvenstveno djelovati na zaštitu istih i njihovom ostvarivanju.

PRIZMA KAO KRISTALNA KUGLA

Ne jednom su se na stranicama „Crnogorskog glasnika“ mogli pročitati zaključci i Predsjedništva Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske i njenog Savjeta za izdavaštvo o stalnim nastojanjima da se rad, ponajprije u izdavaštvu, unaprijedi i čak profesionalizira. Da su takva opredijeljenja urodila plodom, potvrđuje i pitanje predsjednika Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske gospodina Aleksandra Tolnauera upućeno u nedavnom razgovoru predsjedniku NZCH dr. sc. Radomiru Pavićeviću: „Koliko to zapravo Crnogoraca ima u Hrvatskoj, kad postizete tako zavidne rezultate?“ Nenadan i precizan odgovor je stigao 16.5. na HRT-u, kada je nekoliko građana crnogorske nacionalnosti iznijelo podatak da u RH ima 5000 Crnogoraca i da djeluju kroz 25 udruga (!), ali pri tome i (zlo)upotrijebilo PRIZMU – baš emisiju koja je perjanica u promicanju tolerancije među pripadnicima različitih etničkih skupina (pa valjda i među pripadnicima jedne te iste manjine?) – kao kristalnu kuglu da u njoj „otkriju“ netransparentno trošenje novca poreznih obveznika od strane NZCH, dakle ono što nije vidjeo ni Savjet za nacionalne manjine RH, niti su zapazile redovite provjere nadležnih organa Republike Hrvatske!

Objavljujemo pismo predsjednika NZCH dr. sc. R. Pavićevića upućeno gospođi Danijeli Draštata (urednici PRIZME). To pismo – koje je u cijelosti objavljeno na internetskim stranicama HRT-a, a djelomice pročitano u PRIZMI (30.5.) – jasno govori o čemu je zapravo riječ!

Objavljujemo i izvješće HRT-a sa nedavne sjednice Savjeta za nacionalne manjine RH posvećene prilagođavanju kriterija za dodjelu financijskih sredstava udrugama nacionalnih manjina standardima u EU. Tom izvješću – koje samo potvrđuje da su dosadašnji naponi NZCH u izdavaštvu bili upravljani u dobrom smjeru – nema se što ni dodati ni oduzeti.

A resignirane riječi gospodina Aleksandra Tolnauera u tom prilogu HRT-a podsjetiše na davnašnji resignirani komentar „jednoga profesora, sa jednoga fakulteta, na jednome projektu“ („ne smijem reći kojem, odma' bi se sjetili koji je“) kad su mu „kolege“ počele „odmjeravati“ koliko se neki njegovi novi radovi „razlikuju“ od prethodnih! Doslovce je rekao: „Nevjerovatno je koliko oni koji nemaju vremena da pišu svoje radove, imaju vremena da čitaju tuđe!“.

PISMO HRVATSKOJ RADIOTELEVIZIJI

Poštovana gđo Draštata,

Obraćamo Vam se ovim dopisom izražavajući nezadovoljstvo prilogom emitiranim 16.5.2009. u emisiji PRIZMA, sa sastanka nekoliko osoba crnogorske nacionalnosti, koje imaju više udruga nego članova i koje su koristeći ponuđeni prostor iznijeli niz neistina i njima svojstvenih konstrukcija o stanju crnogorske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i načinu financiranja njezina djelovanja.

Štoviše, svoje su grube invektive usmjerili i prema Savjetu za nacionalne manjine, prema ukupnoj promanjinskoj politici Republike Hrvatske. Uvjeren sam da dijelite moje mišljenje da se takvo potpuno neodgovorno i neargumentirano klevetanje i trovanje atmosfere ne može podvesti pod „slobodu mišljenja“ i „prava na različitost“.

Nemamo namjeru s dotičnom gospodom polemizirati jer je dovoljno samo pogledati broj priloga unazad par godina koje je upravo PRIZMA emitirala o aktivnostima i programima NZCH i njenih članica, pa da se vidi gdje je tko, ali osjećamo potrebu ukazati na neke činjenice.

U odgovoru na pitanje „Koga dotična gospoda predstavljaju i koliko članova u svojim udrugama imaju?“ – nudimo podatak o rezultatima izbora za vijeća crnogorske nacionalne manjine u RH organiziranim 2003. i 2007. godine. Sve izabrane članove i u prvom i u drugom mandatu predložile su članice Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske. Dotična gospoda predsjednici „mnoštva“ udruga nijesu bili u mogućnosti predložiti ni 15 (petnaest) pojedinaca za gradsko vijeće, a kamoli 25 (dvadeset pet) za županijsko – jednostavno nemaju ni toliko članova. Na izborima 2007. predložili su kandidate za predstavnike u Zagrebačkoj, Osječko-baranjskoj županiji i Gradu Osijeku (radi se o pojedincima). Aktivnosti i realizaciju programa Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske i njenih članica (Zajednica Crnogoraca Pule; Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore Bujštine, Umag; Društvo Crnogoraca i prijatelja „Onogošt“, Rovinj; Nacionalna zajednica Crnogoraca Rijeke; Zajednica Crnogoraca Splita; Udruženje Crnogoraca „Obod“ Karlovac; Društvo Crnogoraca i prijatelja Osječko –baranjske županije Osijek i Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb) u cijelosti podržavaju i u zajedničkom djelovanju realiziraju sva izabrana VIJEĆA (Grada Pule; Grada Rijeke, Grada Splita; Primorsko-goranske županije; Splitsko-dalmatinske županije i Grada Zagreba) i PREDSTAVNICI (Zagrebačke županije i Osječko-baranjske županije). Toliko o brojnosti i predstavljanju.

Da biste mogli razumjeti bahato ponašanje dotične gospode, ne samo u ovoj prilici, morate znati da su oni godinama bili članovi rukovodstva NZCH u ranijem vremenskom periodu. No nakon gubitka podrške i izglasavanja nepovjerenja od strane udruga iz svojih sredina (od 2001. do 2008.), nisu se s time mogli pomiriti, nego su se, koristeći zakonsku mogućnost (Zakon o udrugama), izdvojili iz NZCH i osnovali više udruga, a zapravo posve fantomskih sljedbi, u kojima liječe svoju taštinu i beskrupulozno blate i podrivaju djelovanje NZCH.

Bez ikakvog uspjeha, razumije se, jer je danas, nakon dugogodišnjeg iskustva, svakom Crnogorcu i njihovim prijateljima u Hrvatskoj poznato da je riječ o osobama bez vjerodostojne ljudske i političke legitimacije. Veoma je važno da i Vi i to znate, jer je nezamjenjiva Vaša uloga u promicanju prava, vrednota i dostignuća nacionalnih manjina u nas.

Hrvatskoj javnosti poznati su dometi djelovanja naše NZCH i njezinih udruženja u posljednjih desetak godina. Pripadnici crnogorske manjine organizirano su ostvarili zavidnu integraciju u sredinama u kojima žive. Razina realiziranih programa sve više postaje sastavni dio kulturnih vrijednosti gradova u kojima živimo. Udruženja su otvorena za sve hrvatske građane bez obzira na nacionalnost. Dugogodišnja je i suradnja sa svim manjinama koje su porijeklom iz Crne Gore. Ostvarujemo zajedničke programe sa hrvatskom nacionalnom manjinom u Crnoj Gori. S institucijama države Crne Gore kulturne vrijednosti matične domovine predstavljamo građanima Hrvatske.

Važno je istaknuti da dobijena sredstva naša udruženja koriste strogo po zakonu i namjenski, a zaustavljeni su svi prethodni oblici zloupotrebe i isplaćeni naslijeđeni dugovi, o čemu Savjet za nacionalne manjine ima podatke.

Osjećamo dužnost uputiti Vam ovo pismo – s punim povjerenjem u Vašu osvjedočenu profesionalnost i dobru volju – s molbom da prostor tako dragocjene emisije koja, između ostalog, govori i o toleranciji, ne ustupate pojedincima koji umjesto da govore o aktivnostima na očuvanju i razvijanju identiteta

crnogorske nacionalne manjine, njezine kulture i tradicije, snuju samo o tome kako sotonizirati druge, mrzeći sebe do podneva, a popodne i sebe i cijeli svijet.

Uz izraze iskrenog poštovanja i podrške!

Vaš
dr. sc. Radomir Pavićević
Predsjednik NZCH

USKORO IZMJENA KRITERIJA ZA DODJELU FINACIJA

Radna skupina na čelu kojoj je potpredsjednik Savjeta za nacionalne manjine Nikola Mak, a članovi su Aleksandar Tolnauer, Zdenka Čuhnil, Ratko Gajica i Siniša Tatalović izradit će do 30. rujna prijedlog izmijenjenih kriterija za dodjelu finansijskih sredstava nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina. Skupinu je osnovao danas Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Aleksandar Tolnauer rekao je da su 2006. već jedanput promijenili te *kriterije za dodjelu finansijskih sredstava* nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina, a sada je nužno te kriterije prilagoditi i vremenu i potrebama. To znači, dodao je, da je te kriterije potrebno *prilagoditi standardima* kakvi su *u EU-u*, prema kojem ide Hrvatska, i to *osobito u dijelu izdavaštva* i onih udruga koje mogu konkurirati radi poboljšanja kvalitete i predstavljanja nacionalnih manjina.

Tolnauer je na sjednici kritički progovorio o HTV-ovoj emisiji PRIZMA namijenjenoj nacionalnim manjinama. Rekao je da je Savjet morao reagirati zbog koncepcije te emisije, jer se u toj emisiji, kako ocjenjuje, pojavljuju tendencije koje vode žutilu i to u smislu da se samo jednoj strani daje da iznosi svoja stajališta, dok se druga strana na koju se ova referira niti konzultira niti pita, niti se njezina stajališta iznose, pa se onda stvaraju optužbe koje se pretvaraju u presude.

(Izvor: HRT, 22.05.2009.)

Aleksandar Tolnauer
predsjednik Savjeta za nacionalne manjine

Prof. dr. sc. Dragutin Lalović
„DRŽAVE NA KUŠNJI“

Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske i Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „MONTENEGRO“ Zagreb organizirali su dana 11.5.2009.g. predstavljanje knjige „**DRŽAVE NA KUŠNJI**“, prof. dr. sc. Dragutina Lalovića. Ovu četvrtu knjigu u okviru biblioteke „LUČA“ izdala je Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske uz suizdavaštvo Disputa d.o.o. iz Zagreba i uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Pozdravljajući sve prisutne u punoj sali Novinarskog doma u Zagrebu, među kojima i veliki broj uglednih uzvanika, predsjednik NZCH dr. sc. Radomir Pavićević je rekao:

„Poštovane dame i gospodo, dragi prijatelji!

Pozdravljam Vas u ime organizatora NZCH i njenog najvećeg društva „MONTENEGRO“ iz Zagreba. Dobro nam došli. Dozvolite mi da prvo pozdravim učesnike tribine, sveučilišne profesore sa fakulteta političkih nauka iz Zagreba i Beograda, prof. Podunavca (koji je bio sa nama kada se obnavljala crnogorska samostalnost), koji će predstaviti knjigu; predsjednika Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske g. A. Tolnauera; gospođu Vesnu Nikčević, savjetnicu ambasadora Crne Gore i g. konzula B. Karadžića; sveučilišne profesore, posebno sa fakulteta političkih nauka i pravnog fakulteta; predsjednika Koordinacije vijeća crnogorske nacionalne manjine u Hrvatskoj emeritusa prof. Veselina Simovića; sve vas drage prijatelje! A posebno pozdravljam dr. S. Langa sa Medicinskog fakulteta, suradnika prof. Lalovića iz mladih dana, i mog predsjednika omladine T. Badovinca!

Radujemo se!

Prvo zato jer danas predstavljamo našu pedesetu knjigu po redu u šest i po godina: „**Države na kušnji**“ prof. dr. sc. D. Lalovića, čovjeka koji je svojim predanim i nesebičnim radom unaprijedio rad naše zajednice. Čovjeka koji je i u izdavaštvu dao značajan i nemjerljiv doprinos, a između ostalog i osnivanjem znanstvene biblioteke „LUČA“, čiji autori svoje znanstvene radove približavaju običnim ljudima kako bi se bolje snašli i razumjeli u vremenu i prostoru u kojem živimo. Da vas podsjetim da određene situacije vrlo moćno djeluju na ljude i ta moć mnoge navodi da se ponašaju na isti način. Ali čak i u najekstremnijim okolnostima ono što ljudi jesu, njihove ličnosti, vrednote i kultura utječe na njihove reakcije. Ljudska bića se u najvećoj mjeri ponašaju onako kako se od njih očekuje.

Država koja se trudi da njeni građani budu politički sofisticirani, relativno zreli i društveno odgovorni pojedinci ima više izgleda da odgoji takve građane nego država koja građanima prilazi kao djeci. Totalističko razmišljanje nikada još nije donijelo koristi koje uvijek iznova obećava sljedbenicima.

Knjigu koju će danas predstaviti pozvani ugledni znanstvenici uči nas da stičemo znanja i sposobnosti i poticaj za rješavanje barem nekih od naših najvećih društvenih problema. Uz dovoljno motivacije i dobre volje možemo popraviti – premda ne i dovesti do savršenstva – svoje društvo, ali dajmo svoj doprinos da bude bolje. Napraviti ćemo korak u tom smjeru ako naučimo da spoznamo moć vlastitog uvjerenja, opasnosti koje od njega prijete i naučimo kako ih možemo umanjiti. Liberalni pristupi koji se polako razvijaju na ovim prostorima nisu lišeni problema, ali bolji su u poticanju slobodnog protoka ideja, kojima razvijamo građansku toleranciju, kojima poboljšavamo kvalitetu života. Kako to vide znanstvenici, čućemo od njih i prepuštam vas moderatoru Dušku Čizmiću-Maroviću.“

U predstavljanju knjige učestvovali su prof. dr. sc. Jovan Mirić, prof. emer. dr. sc. Ivan Prpić, prof. dr. sc. Milan Podunavac, prof. dr. sc. Damir Grubiša i autor prof. dr. sc. Dragutin Lalović, a moderator je bio Duško Čizmić-Marović, pisac pogovora knjige. Zbog nemogućnosti da u cjelosti prenesemo riječi odista brojnih učesnika ove promocije (ona je, kada bi se zapodjenula naučna rasprava, povremeno poprimala i oblik „okruglog stola“!), ovdje ćemo navesti samo neke akcente koji su, čini se, bili posebno dojmljivi za prisutne, uz uvjerenje da će integralni tekst svih izlaganja – rekli bismo eseja nespornih autoriteta u oblasti političkih nauka – naći svoje pravo mjesto u primjerenoj periodici.

Prof. dr. sc. Jovan Mirić: POVRATAK ČARIMA MIŠLJENJA POLITIČKOGA

„Dragutin Lalović jedan je od rijetkih naših autora, ako ne i jedini, koji me, kada god pročitam neki od njegovih tekstova, uvijek iznova uznemiri, motivira, inspirira; izvlači me iz mojeg umirovljeničkog drijemeža i prinudava da se vratim čarima mišljenja političkoga. Siguran sam da takve izazove, poticaje i učinke polučuje i kod svojih studenata. Kolega Lalović uvijek odabere najteže puteve. Ako ga hoćete sljediti, morate se pentrati strmim stazama do samih izvora. I knjiga „Države na kušnji“, koju danas predstavljamo, svjedoči takav pristup. I dok za recentnu hrvatsku politologiju, uz sasvim rijetke iznimke, ne postoje hrvatske državotvorne dvojbe i kušnje (ta najvažnije je je da imamo državu i nećemo joj sad gledati u zube!), za Lalovića i političku znanost kakvu je on razumije tu tek počinju izazovi, ali naravno i šanse!“

Prof. dr. sc. Milan Podunavac: NORMATIVNO ISHODIŠTE DRŽAVE

„Sve države u kojima mi živimo se danas konstituišu ili iskazuju pretenziju da se oblikuju kao nacionalne države. Kriza pred kojom se nalazimo, udar na dva simbola globalizacije 11. septembra vraća nam državu sigurnosti, vraća nam Karla Šmita i vraća nam nacionalnu državu kao ključni oblik političke integracije društva. Prema tome, ovakve knjige su dragocjene, jer su one jedna vrsta normativnoga ishodišta koje iznova mora da tematizuje tu ključnu polugu na kojoj moderna politička društva počivaju i u tome je kolega Lalović itekako pomogao u ovoj vrijednoj knjizi.“

Prof. dr. sc. Damir Grubiša: DRŽAVA KAO SREDSTVO

„On (Dragutin Lalović) poimlje državu (stožernu pojavu političkog sustava!) ne kao cilj nego kao sredstvo. U tome je, čini mi se, posebna važnost ove knjige. Država nije cilj sam po sebi, ona je sredstvo da se stvori moderno, novo, građansko društvo na razvalinama Jugoslavije i moderni građanin; dakle ne podanik nacionalne države, nego aktivni subjekt demokracije koju onda država ne sputava, nego je sredstvo njezinog produbljivanja i afirmacije. Utoliko se Lalović implicitno razračunava i s jednom ukletom pojavom kod nas Slavena ... Pojam država etimološki znači posjed, vlasništvo i zato nije ni čudno ... da u slavenskim društvima ko god osvoji državu ili stvori državu doživljava državu kao da je njegov posjed. A upravo protiv toga nastupa Dragutin Lalović, jer želi stvoriti državu kao sredstvo za ostvarivanje modernog građanstva i, naravno, dobrobiti građana.“

Prof. emer. dr. sc. Ivan Prpić: KRITIČKA REKONSTRUKCIJA TEORIJA

„U srednjoj i istočnoj Evropi (Mađarska, Poljska, Češka i mi) zbiva se proces uspostavljanja država, sa jednim paradoksom: čak i u državama u kojima se vodio ovakav rat kakav se vodio na ovim prostorima i koje su iz tog rata nastale, odmah se javlja tendencija integracije u Evropsku uniju. Dakle, s jedne strane nastanak novih država, a sa druge proces integracije. Lalović nastoji to protuslovlje razumjeti i objasniti ono što se zbiva kod nas tražeći pojam države u tradiciji u kojoj je ona nastala (prije svega u francuskoj i anglosaksonskoj tradiciji); pokušava kritičkom rekonstrukcijom vrednovanja spomenutih teorija doći do pojma kojim će razumjeti i ono što se zbiva na Zapadu, ali i ono što se zbiva kod nas. Meni se čini da je ta rekonstrukcija uspješno obavljena u više razina i da je omogućila razumijevanje najvažnijih zbivanja kod nas.“

Duško Čizmić-Marović: ANALITIČKO STRPLJENJE I LJUDSKA OBZIRNOST

„Ako ste u naše doba bili ne samo odgojeni u duhu kršćanskog univerzalizma, nego ste te vrijednosti htjeli i živjeti, bilo je najlogičnije da se prepisete u Partiju. No, nakon toga se vrlo brzo moglo shvatiti da ni Partija ne provodi vlastiti program, ali, za razliku od Crkve, ne poštuje ni vlastita unutarnja pravila. Kada sam ja u takvim duhovnim okolnostima pokušao uteći u krilo studija «čiste filozofije», dogodilo mi se najgorče iskustvo: na mjestu institucionalno predviđenom za mišljenje suočio sam se sa instrumentalizacijom koja je bila gora od onoga što sam prethodno doživio. I bio bih se uistinu posve pogubio da se nisam obreo u zagrebačkom studentskom rukovodstvu, u prvoj i jedinjoj «klapi» u mom životu koja je htjela nešto ozbiljno i veliko, a da je pri tom ipak mišljenje smatrala nečim dobrodušnim. U toj «klapi» je bila velika konkurencija. Za mene je unutar toga društva najvažniji ispao Lalović, sa svojim analitičkim strpljenjem i ljudskom obzirnosti!“

Crnogorski pisci u Splitu

„CRNOGORSKA KNJIŽEVNOST DISKONTINUITETA“

Zajednica Crnogoraca Split organizirala je promociju pod nazivom „**CRNOGORSKA KNJIŽEVNOST DISKONTINUITETA**“, dana 27.05.2009. godine u novootvorenoj knjižari „*Profil*“. Organizatori manifestacije bili su predsjednik Zajednice Crnogoraca Splita g. Borivoje Stevović, Marija Vujošević-Carić i urednik „*Plime*“ Jovan Nikolaidis. Goste – autore izdavačke kuće „*Plima*“: pjesnikinju Jelenu Nelević, proznog pisca Vladimira Vojinovića i izdavača i pisca Jovana Nikolaidisa – predstavio je Predrag Lucić, poznati hrvatski književnik, kolumnista i urednik. Tokom književne večeri, Lucić je sa autorima razgovarao ne samo o njihovom književnom opusu, već i o aktualnom stanju u crnogorskim medijima, književnosti, prosvjeti i jeziku.

Zbirka pjesama Jelene Nelević „*Jedna trećina*“ najavljena je kao jedan od primjera oslobađanja ženske duhovitosti u novoj crnogorskoj književnosti.

Vladimir Vojinović je čitao odlomak iz svog romana „*Portret Igora Đukića*“, a kako je on i koautor čitanke za 9. razred osnovne škole, Lucić je postavio pitanja i o principu samog izbora tekstova koji ulaze u nove čitanke za crnogorsko školstvo. Vojinović je podvukao da je u čitanci za 9. razred smanjen broj epskih tekstova u odnosu na raniji period. „*Naraštaji kao da su pripremani za ratove tolikim epskim tekstovima*“, rekao je Vojinović i kazao da je recepcija Njegoševog „*Gorskog vijenca*“ usmjerena ne na sadržaj i na bespredmetne rasprave da li je to djelo posvećeno istrazi poturica, već na način Njegoševog kazivanja i na njegov besprijekorni jezik. Inače je književna kritika u Crnoj Gori još uvijek u ravni pozitivizma, odnosno opterećana biografizmom, naglasio je Vojinović.

O izdavačkoj kući „*Plima*“ i novoj crnogorskoj književnosti govorio je Jovan Nikolaidis koji je čitao i odlomke iz svog „*Valdinosa*“.

U okviru predstavljanja crnogorske književnosti diskontinuiteta crnogorskoj dijaspori, Kabilj Mehmeti iz ulcinjskog folklora izveo je točku iz „*Ulcinjske svadbe*“. Ugodan i otvoren razgovor koji je nakon promocije vođen sa publikom iskazao je opravdanost ovakvih nastupa i otvorio put ka sveobuhvatnijoj prezentaciji ukupne crnogorske kulture.

Poruka za sva vremena

Davno je rečeno da svaki put, pa i onaj najveći, počinje prvim korakom. Da li je izuzetan i zadivljujući životni put gospođe Milke Babović – doajena sportskog, i ne samo sportskog, novinarstva na prostorima gdje bi trebalo da se razumijemo bar onoliko koliko razumijemo jezike kojima govorimo – započeo zapravo daleke 1938. godine kada se odvažila da sama, kao desetogodišnja djevojčica, krene u očevu postojbinu? O već tada ispoljenoj spremnosti i hrabrosti da se otkriva jedan novi svijet, da se upoznaju drukčiji ljudi i običaji, govori „Stranica mog života“ – tekst koji je gospođa Babović napisala 1978. godine za TV NOVOSTI.

Privilegija je i čast uredniku zamoliti uvijek dragu gošću u Crnogorskom domu da nešto pripremi za „Crnogorski glasnik“. Neodlučnost je urednika – kad ljubazno bude primljen na najavljenih pet minuta radi preuzimanja teksta, a zadrži se više od sat vremena u nezaboravnom razgovoru – što reći o gospođi Milki Babović: ako bih se opredijelio za sažetost, bilo bi dovoljno navesti tekst o njoj iz TV NOVOSTI (jer teško da bi se to moglo bolje učiniti sa tako malo riječi); ako bih se opredijelio za potpunost, značilo bi to napisati knjigu (sad sam više nego uvjeren u potrebu pokretanja biblioteke „Kazivanja“, kako bi nam svjedoci događanja koja neosjetno postaju povijest dočarali duh prohujalog doba i možda uputili poruke za sva vremena)!

Izabrao sam treći put: nenadano mi se ukazala prilika da odužim dug od prije više od tri decenije! Ako je sugestivni komentar gospođe Milke Babović učinio da mi nezaboravne kretnje Irine Rodnjine i Aleksandra Zajceva po „ledenoj plohi“ uz zvuke "Bumbarovog leta" Rimski-Korsakova neosjetno prerastu u prvi bal Nataše Rostove i kneza Bolkonskog u „Ratu i miru“, valjda nije čudno da sam upamtio i njen savjet u jednom intervjuu nekadašnjem SPORTU I SVIJETU: „Trku koju započneš, moraš završiti (makar i posljednji)“! Sjetio sam ga se u pravom trenutku – kada sam pri samom kraju studija želio odustati. I sjećaću ga se, sa zahvalnošću, uvijek ... Neka mi bude oprošten ovaj ispovjedni pristup – učinjen je u dobroj vjeri da takva poruka uvijek može nekom pomoći. Jer, i danas se pitam: da li bi zauvijek prekinuta zvjezdana karijera starijim generacijama dobro znane atletičarke Vere Nikolić bila drukčija da joj je na Olimpijskim igrama u Meksiku 1968. godine neko mogao samo došapnuti riječi gospođe Milke Babović?

Zoran Drašković

Milka Babović, nekada istaknuti sportist, počela je novinarstvom da se bavi 1949. godine. Jedan je od osnivača i dugogodišnji urednik sportske redakcije TV Zagreb i komentator koji je osvojio simpatije svojom neposrednošću, deskriptivnošću, kvalifikovanošću i šarmom.

(TV NOVOSTI, 26.5.1978.)

Milka Babović:

I DAN DANAS NE LJULJAM VERIGE

Nikada nisam pitala svoju majku kada sam joj postala „velika ćerka“, kada je spoznala da sam odrasla. Morat ću je pitati (otac nije više živ, umro je u zarobljeništvu). Tko zna šta će mi reći?!

Ja znam šta ću ja njoj reći: iznenadit će se kad sazna da sam ja konačno odrasla one meni čudesne 1938. godine. Ona ni ne sluti kada me je premjestila iz skupine „malih“ u skupinu „velikih“.

Te sam godine u oktobru navršila 10 godina. Ne znam zašto sam baš tad negdje u rano proljeće promovirana u majčinu desnu ruku za krpanje čarapa. Možda je tadašnja pedagogija određivala da to bude baš u toj dobi. Ne znam, no to nije ni bitno, bitno je da sam bila preponosna zbog svoje iznenadne zrelosti. I dok su se sestre i brat, „oni maleni“, spremali na počinak, ja sam se šepurila nastojeći da se ne ubodem baš svaki treći put, pazeći da mi napršnjak ne padne s prsta barem dok su „djeca“ u blizini.

Nisu to bile duge večernje sedeljke, no tih pola sata «after eight» bilo je ravno... ničemu nije bilo ravno!

Zatim sam tog ljeta završila osnovnu školu, ona četiri razreda po nekadašnjem adetu. Na Vidov-dan, kada smo dobili đačke knjižice i ocjene u njima, svi su se držali strašno ozbiljno, govorili su nam ozbiljno, spominjali našu zrelost (s toliko škole i znanja u glavama!!!) i naše dužnosti u gimnaziji. Ja sam slušala „ozbiljno“, meni je jasno bilo da sam odrasla jer već tri mjeseca krpam čarape s majkom u „kasne noćne sate“.

A dokaz nad dokazima da sam „velika i pametna djevojka“ bila je odluka mojih roditelja da me preko ljeta pošalju u Crnu Goru, u očevu rodno selo. Brat je bio sasvim mali i majka je morala ostati u Sarajevu. Otac je, čini mi se, morao na neke manevre. Budući pak da je bilo krajnje vrijeme da upoznam očevu postojbinu

Sa roditeljima i „onim malenima“

(Sarajevo, 1939.)

i svoju rodbinu (imat ću uskoro 10 godina!), nije bilo razloga da se kolebaju – MILKA ĆE PUTOVATI SAMA.

Najprije su mi odrezali pletenice „da lakše držim kosu u redu“. Zatim se na svjetlu dana pojavio kovčežić od pruća. U njega su poslagali sve ono što su smatrali da će mi biti dovoljno. Kovčežić od pruća s nekom čudnom bravom i ključić na lančiću oko vrata! Još mi se i sada, toliko godina kasnije, ponekad učini da me golica po koži na prsima. A kovčežić od pruća mi je slabost: čini mi se da ću takav jedan imati barem još jednom prije nego budem morala prestati putovati!

A vlak! Bila je to uskotračna željeznica od Sarajeva do Priboja na Limu. Večeras, dok ovo pišem, ponovo vidim sliku kupea u kojem me otac predaje nekoj meni nepoznatoj ženi. Nikada nisam pitala da li su i oni poznavali tu moju saputnicu, „anđela čuvara“. Objasnili su mi da ću s „tetkom“ putovati do zadnje stanice vlakom i da će se ona dalje pobrinuti. Nisam bila ni uplašena ni zbunjena, samo sam se pravila odrasla i važno sam sjedila uspravnih leđa u svom kutu.

Priboj na Limu! Pamtim samo izlazak iz vlaka i „anđela čuvara“ koji me predaje šoferu autobusa, ljubi u oba obraza i ... nosom se opirem o staklo i gledam, gledam. A rijeci nikad kraja, ni rupčagama na tvrdoj cesti... U Bijelom Polju me šofer ostavlja u amanet jednoj starici koja putuje do Berana (današnji Ivangrad), „a pošljije će lako, do Andrijevice nije daleko, pobrinut će se ljudi ...“ Utrpavamo se u crni osobni „ford“, onaj četvorouglasti. (Kad god danas vidim u novinama sliku da su se neki studenti negdje na svijetu naslagali u neki auto poput sardina, sjetim se tog „forda“ i puta do Andrijevice.)

U rukama mi je pismo što mi ga je dao otac za rođaka koji ima kafanu u glavnoj ulici. Sva puna sebe vučem svoj kovčežić „korpu“ i čitam natpise nad kafanama. Pozdravljam starije, odzdravljaju mi. Neću da pitam, jer „ja mogu sama“.

I nalazim! (Zvuči teže nego što je bilo, jer je Andrijevice tada imala samo jednu ulicu, tu „glavnu“.) Mislim da sam u stavu mirno odrecitirala pozdrav, čija sam, odakle dolazim, kamo idem. Za stolovima u kafanici je bilo gostiju. Svi su gledali to smiješno žensko stvorenje, što se tako junački glasi.

Sjećam se kao da se danas zbio!

Striko Savo je čitao pismo, nitko nije pitao ni slova.

Kad je pročitao, prišao mi je i poljubio me.

– Dobro došla, dijete! I sjedi! – pozdravio me je ozbiljno.

Meni je bilo pravo.

*Glavna ulica u Andrijevi
(tridesetih godina prošloga stoljeća)*

– Čija je, Savo?

– Vidakova.

– Kojega Vidaka?

– Božininog, iz Đulića.

(A ja sve to vrijeme sjedim, slušam i upijam – otkrivam jedan novi svijet.)

Ja sam određena, zna se od kojih sam, čija sam, koga predstavljam. Jedan po jedan od tih muškaraca mi se obraća, pita za oca, za majku, a ja odgovaram i sve mi je ljepše. Kako tko uđe u kafanicu, tako se obred pitanja o meni ponavlja, ponavljaju se i želje „da si zdrava i živa“, pita se za oca i ... na stol dolazi čast: rahatlokum i čaša vode. A toga je bilo dosta, jer je glasnik požurio pješice u selo Đuliće, 8 km dalje od Andrijevice, da pronade strica, očevog brata i da ga dovede.

Te sam sate tada među tim odraslim ljudima doživjela kao nešto poznato, možda zato što sam svog djeda Božinu izuzetno voljela, pa su me svi ti smireni, brkati „stričevi“ sa svojim crnogorskim kapama i grubim čibukom u uglu usana podsjećali na njega.

A kasnije sam shvatila zašto su s toliko pažnje razgovarali sa mnom, jednim curičkom. Bila sam predstavnik porodice, pa su časteći mene častili mojega oca, majku. (Rakiju nisam tada još pila, zato sam se davila rahatlokumom!).

(Dok se moj stric Dušan spustio u Andrijevicu, ja sam i prodrijemala koji časak na sećiji.)

Put smo nastavili pješice, iza osamarenog konja. Tada sam zavoljela i danas još volim brdskog konjića. Činilo mi se da utire put kanjonom Zlorečice od njezina ušća u Lim kod Andrijevice pa sve do pod selo. Možda sam ga zavoljela i zato što se na njegovim leđima nekoliko puta našlo mjesta i za mene, tamo gdje se put malo širio, pa se stric odvažio da me onako umornu i snenu stavi na samar. On bi koračao pored konja i pridržavao me.

Jedan sam cijeli dan bila „gost iz grada“. A već sljedećeg jutra sam primljena u porodicu sa svim pravima i dužnostima. Nisu me precijenili: dobila sam koze i jariće, odveli na obližnji proplanak iznad kuće i ... ostavili.

Nisam se toga dana proslavila: koze su izgazile i obrstile nečiji povrtnjak, jer sam ja odjurila „samo na časak do rijeke da se bućnem u vodu“. Logikom gradskog djeteta ja sam htjela ljetovati.

*Milka Babović predaje Štafetnu palicu
naroda Hrvatske (u Beogradu 25.5.1955.)*

A moja je strina logikom ljudi koji ne mogu

plandovati sljedećeg jutra objavila moju „degradaciju“. Oduzeto mi je zvanje samostalnog kozara. Smjela sam u planinu babi u katun, gdje je ona bila s ovcima i skupljala smok (sir i kajmak) za zimu.

Selo Đulići je na kojih 800 m nad morem (možda i 900 m), a katun sela je na Asancu na Prokletijama. Do babine kolibe se pješačilo nekoliko sati. Putem smo ubili zmiju, vidjela sam smreku što ju je spržio grom, jamu u koju je prošle zime upao vuk, liticu s koje je „netko nekada pao i ostao živ“ ...

U katun smo došli u smiraj dana. Žene planinke su upravo muzle ovce. Baba mi je samo mahnula čučeci uz muzlicu na ulazu u tor.

Sve je bilo za mene novo, jer svega toga nije bilo ni u gradu niti u bilo kojoj knjizi koju sam do tada pročitala. Sjedila sam na pragu kolibe i čekala babu. Muškarci su sjedili postrance i pušili. Kroz otvorena vrata koliba u našem katunu rumenila se razigrana vatra na otvorenim ognjištima.

Moja baba je bila najstarija planinka pa je njezina dužnost bila da „smiri“ to planinsko naselje. Ona je hranila pse. Nju su jedinu noću poznavali i priznavali.

Kad bi se svi povukli u svoje stanove (to je pravo ime za kolibu u katunu), baba Ajkuna bi pošla od psa do psa, istresla nešto kačamak pored njega, pustila ga s lanca i zavikala: „Oooo, Garooo! Ne daj da vuk udari u ovceee!“

Pas bi odgovorio lajanjem kao da obećava ...

A zatim bi se sve to ponovilo i sa Šarovom, i ostalim psima. A jeka bi vraćala babin glas i lavež pasa i sve bi se to ispreplitalo u nešto meni blisko i strašno, nešto čega sam se uplašila, od čega me je hvatala strava, nešto što nisam željela da prestane, što mi se u isto vrijeme sviđalo, uzbuđivalo me je.

Cijelo sam ljeto ostala uz babu i ovce. Naučila me je razlikovati trave (stidim se koliko sam toga zaboravila!), plesti cjedila od neke žilave ali podatne trave, smijala se mojim pokušajima da zavrtim vreteno onim nespretnim prstima, pokušala me naučiti da razlikujem ovce. Svakoj je znala ime, a bilo ih je preko stotinu. Gledala sam u nju kao u nadnaravno biće, jer su meni ovce bile ili bijele ili „malo šarene“. Nisam smjela ljuljati verige nad ognjištem „da ne udari vuk u ovce“, nisam smjela reći da je telence lijepo a da ne kažem „mašala“ jer ima uroka ...

I dan danas ne ljuljam verige, bilo koji lanac. Ne bojim se vuka, ali još uvijek mislim da je moja baba bila posebna planinka, kada su je i psi i ljudi voljeli.

*Milka Babović u studiju HTZ-a
(snimljeno 1978.)*

Povodom Dana nezavisnosti

KRIVOKAPIĆ POLOŽIO VIJENAC NA LOVCĒNU

Kolektivna sloboda koja je ostvarena 21.maja 2006. godine voljom svih građana Crne Gore na demokratski način, najbolja je osnova za naš evropski put, našu NATO integraciju, za slobodu svakog od nas, poručio je predsjednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić povodom treće godišnjice obnove crnogorske državnosti Crne Gore kada je u četvrtak položio vijenac u Mauzoleju Petra II Petrovića Njegoša na Lovćenu. Krivokapić je naglasio da je u srijedu Crna Gora slavila božićni ustanak i borce koji su dali život za slobodu Crne Gore, a da danas odaje poštu „Njegošu koji pokazuje da je Crna Gora sa svojim velikanima dostojna da bude ravnopravni član evropske porodice i evropskog doma i da donese svoj dio evropskoj kulturi, evropskom načinu življenja“.

Krivokapić je kazao da je treća godina nezavisnosti, razvoja slobode u Crnoj Gori uslov za sve ostale slobode. On je građanima čestitao praznik i poručio im da „čuvaju najveće blago, a to je sloboda“.

(Dnevni list POBJEDA, 23. maj 2009. godine)

Samit predsjednika osam država Jugoistočne Evrope

BAŠTINA U FUNKCIJI REGIONALNOG DIJALOGA

Kulturno nasljeđe snažan je pokretač ekonomskog razvoja i turističke ponude zemalja. Podrška kulturnim raznolikostima i afirmacija dijaloga kulture dobra su osnova za razumijevanje i saradnju u regionu. Upravljanje baštinom mora biti sastavni dio uspostave trajnog mira i pomirenja. U ovim stavovima jednoglasni su šefovi osam država – učesnici današnjeg Samita predsjednika Jugoistočne Evrope „Raznolikost kulturne baštine – upravljanje i turistička promocija“, održanom na Cetinju, pod pokroviteljstvom crnogorskog predsjednika Filipa Vujanovića, a u saradnji sa UNESCO i SE.

Crna Gora, kao najmlađa članica UN, a stara evropska država, baštini bogato kulturno nasljeđe, koje potvrđuje multietnički i multivjerski suživot unutar tri velike civilizacije i religije. Danas šaljemo nedvosmislenu poruku naše pune posvećenosti daljem afirmisanju dijaloga kultura, ali i potrebe promocije baštine kulture kojom se obezbjeđuje njeno trajno vrednovanje, poručio je Vujanović, kolegama iz Albanije, Bugarske, Makedonije, Hrvatske, Srbije, BiH i Slovenije.

Polazeći od ideje multikulturalizma, sastali smo se da podržimo kulturne raznolikosti i afirmišemo baštinu kulture, koja neposredno doprinosi ekonomskom razvoju društva, čineći vrijedan sadržaj turističke ponude. Baština kulture ima smisao u otvorenosti, opštosti i kontinuiranoj promociji kojom potvrđuje svoju vrijednost i zato ona, uvijek i svuda, ima poseban značaj za turizam, istakao je Vujanović.

Naši susreti uvijek su afirmisali mir, toleranciju, regionalnu saradnju i razvoj, kroz zajedničko vrednovanje bogatstva nasljeđa kulture, ali i aktuelnog kulturnog stvaralaštva država Jugoistočne Evrope. Ono nas trajno i snažno povezuje, ali i obavezuje da tešku istoriju, posebno nedavnu Zapadnog Balkana i država bivše Jugoslavije, pamtimo kao nesreću koja vječno opominje i upućuje na zajedničku evropsku budućnost, poručio je Vujanović.

Generalni sekretar UNESCO Koićiro Macura istakao je da je zaštita baštine kulture nezaobilazna u očuvanju međunacionalne raznolikosti i razumijevanja. Macura je izrazio nadu da će Samit biti prilika da se obezbijedi mogućnost za nove projekte u cilju očuvanja i iskorišćavanja turističkog potencijala kulturne baštine. UNESCO će biti snažno uz vas u tom procesu, poručio je Macura.

(Izvor: Dnevni list POBJEDA, 5. jun 2009. godine)

Poslije susreta u Podgorici premijeri Crne Gore i Hrvatske ocijenili:

ODNOSI DVIJE ZEMLJE SVE BOLJI

Prevlaka je dobar evropski primjer međudržavne saradnje dvije zemlje koje teže istom cilju i dijele iste vrijednosti, kazao je Sanader. Hrvatski premijer je potvrdio da je na pomolu razgraničenje između dvije države. To potvrđuju i razgovori dvije međudržavne komisije oko razgraničenja i izlaska pred Međunarodni sud pravde. Izlazak pred ovaj sud bliži se kraju. Crnu Goru i Hrvatsku obavezuju zajedničke evropske vrijednosti saradnje, međusobnog razumijevanja, podrške ali i demokratije, vladavine prava, poštovanje nacionalnih manjina, manjinska prava, slobodno tržište ... Zbog ovih vrijednosti želimo se pridružiti EU. Zbog toga smo mi ušli i u NATO. Pred Crnom Gorom je i izazovno vrijeme, ali će u njemu ona postići izuzetne rezultate, ocijenio je Sanader.

Posjeta hrvatskog premijera Crnoj Gori dopriniće poboljšanju i onako dobrih odnosa naše dvije države. Nastavićemo da dajemo doprinos kvalitetnoj regionalnoj saradnji što je u interesu bliže evropske i evroatlantske perspektive. Za Crnu Goru je i dosada bilo dragocjeno to što je Hrvatska pokazivala spremnost da sva svoja dosadašnja iskustva na evro-atlantskom putu transferiše prema susjedima, počev od Crne Gore, kazao je Đukanović.

Hrvatski premijer je najavio da će u Zagrebu uskoro biti otvoren muzej savremene umjetnosti. Crnogorskom premijeru sam saopštio da bismo željeli tamo da vidimo i cjelokupan opus Voja Stanića – da ga hrvatska publika još bolje upozna. O kulturnoj baštini, identitetu Hrvata u Boki Kotorskoj i Crnoj Gori, i Crnogoraca u Hrvatskoj biće još puno priče – to su naši prioriteti, kazao je Sanader.

Pet avio linija nedjeljno će povezivati Podgoricu i Zagreb, kazao je hrvatski ministar prometa Božidar Kalmeta nakon potpisivanja sporazuma sa crnogorskim kolegom dr Andrijom Lomparom.

(Izvor: Dnevni list POBJEDA, 23. jun 2009. godine)

DELEGACIJA PULSKIH CRNOGORACA POSJETILA NIKŠIĆ

NA POMOLU OBNOVA KULTURNE SARADNJE

DVAJU GRADOVA

Za vrijeme Jugoslavije postojala je kulturna saradnja između Pule i Nikšića koja je trajala sve do raspada zajedničke države

Delegacija pulskih Crnogoraca koju su činili predsjednik Zajednice Crnogoraca Pule Vukoman Šćepanović, predsjednik Vijeća Božidar Radulović te član Vijeća Vidak Mićunović boravila je 12. maja u Nikšiću gdje ih je primio predsjednik Opštine Nebojša Radojičić i njegovi saradnici. Puljani su predložili obnovu kulturne saradnje između Pule i Nikšića koja je za vrijeme Jugoslavije trajala više od 25 godina i postojala sve do raspada zajedničke države. Odmah nakon osnivanja Zajednice Crnogoraca u Puli, u aprilu 2003. godine, u programu rada posebno je istaknuta obnova saradnje dvaju gradova. Nakon što su pristanak za obnovu saradnje dobili od pulskih vlasti, Crnogorci Pule krenuli su za Nikšić. Sastanak s predsjednikom Opštine Nikšić ugovorio im je Vojo Krivokapić, direktor Nikšićkog pozorišta „Zahumlje“ koji je krajem aprila s monodramom „Bizmismen“ gostovao u Puli. Pulski su Crnogorci predložili Radojičiću i njegovim saradnicima da Zajednica Crnogoraca Pule, Vijeće te Društvo Crnogoraca iz Peroja budu domaćini svih gostovanja kulturnih društava, ustanova i pojedinaca iz Crne Gore, a sve uz podršku gradskih vlasti Pule i Nikšića. Nikšićani su podržali prijedlog te obećali da će čim prije uspostaviti kontakt s pulskim vlastima kako bi se potpisao protokol o kulturnoj suradnji. Svoj boravak u Nikšiću Puljani su iskoristili i za razgovor s predsjednikom Privredne komore Nikšića Pavlom Bulajićem koji im je poklonio gusle s crnogorskim simbolima. „Otišli smo iz Nikšića puni optimizma i uvjereni da će se ostvariti obostrana želja za saradnjom nikšićkih i pulskih kulturnih institucija“, poručili su članovi pulske delegacije nakon povratka iz Crne Gore.

Nenad Ivanović

UMJETNIČKI RAD MIJA ADŽIĆA

Povodom Dana državnosti Republike Hrvatske večeras u 20 sati u Plavom dvorcu na Cetinju biće otvorena retrospektivna izložba pozorišne scenografije, kojom se želi obilježiti 45 godina umjetničkog rada Mija Adžića, akademskog slikara i scenografa iz Splita. Na otvaranju će govoriti akademik Sreten Perović, ambasador Republike Hrvatske u Crnoj Gori Petar Turčinović, Milovan Janković, gradonačelnik Prijestonice Cetinje i Blagota Eraković, režiser. Nastupiće i Varaždinski gudački kvartet i predstaviće se grad Varaždin. Riječ je o međunarodnoj izložbi, prvom projektu kulturne razmjene između Crne Gore i Hrvatske poslije potpisivanja Ugovora o saradnji između ministarstava kulture dvije zemlje.

Mijo Adžić rođen je na Cetinju, a karijeru je ostvario u Splitu. Dobitnik je većeg broja državnih i međunarodnih nagrada iz oblasti scenografije i slikarstva. Živi i radi u Splitu i na Cetinju. Postavio je na pozornici splitskog pozorišta i širom ex-Jugoslavije preko 250 pozorišnih, televizijskih i filmskih scenografija. Autor je velikog broja pozorišnih plakata, kostimografskih rješenja, likovnih dekoracija, te je projektovao veći broj ekskluzivnih interijera. Pored scenografije i arhitekture, intenzivno se bavi slikarstvom. Izlagao je skoro na svim kolektivnim izložbama Udruženja likovnih umjetnika Hrvatske i povremeno s Udruženjem likovnih umjetnika Crne Gore. Imao je i četiri samostalne izložbe. Član je Udruženja primijenjenih i likovnih umjetnika Hrvatske od 1964. Za svoje dosadašnje karijere, tokom 45 godina umjetničkog rada, postavio je i inscenirao skoro sav klasični repertoar, koji igraju velike

pozorišne kuće u svijetu: u rasponu od antičke drame, preko klasike do savremenih autora dramske, operne i baletne umjetnosti.

Organizator je Prijestonica Cetinje, Narodni muzej Crne Gore, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Crnoj Gori, Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske, Crnogorsko-hrvatsko prijateljsko društvo „IVAN MAŽURANIĆ“ Cetinje, Hrvatsko društvo likovnih umjetnika i Ministarstvo kulture, sporta i medija Crne Gore.

(Dnevni list POBJEDA, 23. jun 2009. godine)

Izlet u Crnu Goru 23 - 28.05.2009.

CRNOGORCI IZ RIJEKE - U SVOJU CRNU GORU

Autobus sa registarskim tablicama iz Pule se probija načičkanim kolašinskim ulicama. Prva je pomisao da su to gosti ekskluzivnih hotela „Bjanka“ i „Lipka“. Ipak, jesu gosti, ali gosti koji pripadaju ne samo hotelima i ne samo jednom gradu već cijeloj Crnoj Gori. Svaka stolica autobusa zauzeta. U svakoj se naslonilo oduševljenje i radost koju može da donese samo zavičaj. Treba otići iz zavičaja, odaljiti se od njega decenijama i stotinama kilometara, da bi se osjetilo koliko se zavičaj voli. A to su protekle nedjelje osjetili Crnogorci iz Primorsko-goranske županije i Rijeke, koji su bili u višednevnoj posjeti svojoj Crnoj Gori ...

Prošle godine smo obišli južni dio Crne Gore, a ove godine smo se „rastrčali“ od Durmitora i Žabljaka preko Berana i Plava i evo danas Kolašina, oduševljeno je objašnjavao Dragutin Lakić, jedan od organizatora ovih zavičajnih posjeta. Od kada smo došli u Crnu Goru naš autobus je otvoren za susrete. Sretaju se familije, negdje neko ostane, prenoći kod svojih, pa se naredni dan opet nađemo u autobusu i nastavljamo dalje. Posjetu Kolašinu smo morali produžiti dva sata mimo planiranog. Ima toliko toga da se obiđe, a svi su oduševljeni kako su uređeni trgovi i glavne ulice. Puno se toga novoga i lijepog dešava u našoj Crnoj Gori i sve nas to raduje. Nakon što smo u ove dvije godine obišli Crnu Goru gotovo da nema ni jednog Crnogorca u našoj Zajednici da nije prošetao svojim rodnim krajem i sreo se sa familijom, kaže Dragutin Lakić i dodaje da će se ovi obilasci nastaviti. Energija spajanja prisutna na svakom koraku. Stotine i stotine fotografija je napravljeno da se na njima kolašinska fontana preseli u primorske i crnogorske domove. Vladimir Todorović iz Lipovske Bistrice je došao da vidi svoju ujnu i sestre od ujaka koje žive u Rijeci. Njih je izdvojio pozdravom, ali zato nikoga nije izdvojio kada je trebalo platiti piće već je častio kompletan autobus u znamenitoj kolašinskoj kafani „Planinaru“. Da se zavičaj osjeti i tom vrstom topline. Da se prepričavanjem dogođenog stvori nova energija za novi dolazak. Iz svog Kvarnera u svoju Crnu Goru. I da se ponosno izgovori ona rečenica Veljka Vlahovića: „Osjećao sam da svijetom nosim teret rođenja, teret Crne Gore ...“.

Dražen Drašković

OSVRTI, VIĐENJA, PRIKAZI

U 54. broju „Crnogorskog glasnika“ objavili smo prikaz, zapravo esej Marka Špadijera o kapitalnom dijelu crnogorske historiografije, knizi Novaka Adžića „Borci za nezavisnu Crnu Goru 1918 - 1941“. U ovom broju prenosimo akcente sa nedavne promocije te knjige u Podgorici.

SLOBODA JE JEDNO OD TEMELJNIH ČOVJEKOVIH PRAVA

Knjiga dr Novaka Adžića „Borci za nezavisnu Crnu Goru 1918 - 1941“ predstavljena je u KIC-u „Budo Tomović“ u Podgorici. O djelu su govorili : prof. dr Šerbo Rastoder, prof. dr Ilija Vujošević, Stevo Vučinić i autor.

– Ovom knjigom literatura o nestanku crnogorske države zatvara svoj historiografski krug unutar kojeg više ne važi pravilo da su junaci istorije oni koji su rušili državu, a ne oni koji su se borili za njen opstanak, rekao je prof. dr Šerbo Rastoder, ističući da je novo djelo Novaka Adžića, po mnogo čemu, neobično i nesvakidašnje, te da pravi zaokret u smislu personalizacije moderne crnogorske istorije.

– Autor je uložio vanredan napor da sabere što više činjenica vezanih za problematiku kojom se bavi i u tom smislu se zaista radi o vanredno vrijednom istraživačkom zahvatu. Ne manju vrijednost knjige predstavlja uvođenje u opticaj veliki broj izvora iz porodičnih arhiva, do kojih je autor dolazio u kontaktima sa srođnicima, konstatovao je Rastoder.

Prof. dr Ilija Vujošević je u svom osvrtu na djelo Novaka Adžića dao tumačenje gesla „Za pravo, čast i slobodu Crne Gore“.

– Boreći se za pravo, oni su oružanim otporom, koji im je jedini bio preostao, branili dotadašnji državni poredak i onu temeljnu vrijednost svake civilizovane države. Oni su bili lojalni tom poredku i znali su da njegovo nasilno rušenje poziva njihovu građansku čast i zakletvu na vjerno služenje suverenu i državi koju su teškom vjekovnom borbom obnovili na Berlinskom kongresu, četrdeset godina ranije. Zato je čast, koja se u Crnoj Gori stoljećima branila, sa razlogom bila druga ključna riječ njihove političke krilaticе. Najzad, sloboda je jedno od temeljnih čovjekovih prava i bez nje nema smisla ni sam život, podsjetio je prof. dr Ilija Vujošević.

– Stara je istina, još od Aristotela, da je izgubljeno samo ono čega se odrekneš, a učesnici Božićnjeg ustanka i kasnije komitskog pokreta nijesu se odrekli borbe za čast, prava i slobodu Crne Gore, i evo, nakon devet decenija, u čast i slavu njihovu, na Cetinju, u obnovljenoj nezavisnoj Crnoj Gori podiže im se dostojan spomenik, u vidu obeliska, rekao je dr Novak Adžić.

V.S.

(Dnevni list POBJEDA, 9. maj 2009. godine)

OTUĐIVANJE KULTURNOG BLAGA

Promocija knjige „Otudivanje kulturnog blaga iz Crne Gore“ autora Stanka Roganovića održana je večeras u Kraljevskom pozorištu Zetski dom na Cetinju. Knjiga tretira pitanja otudivanja kulturnih dragocjenosti Crne Gore od kraja 19. vijeka do savremenog doba. Štampana je uporedo na crnogorskom i engleskom jeziku.

– Za nastanak ove dragocjene knjige presudan uticaj imalo je autorovo bavljenje zaštitom spomeničke baštine Crne Gore, posebno zaštitom arheoloških spomenika, jer učestvujući kao arheolog jednog

broja arheoloških lokaliteta imao je prilike da se upozna ne samo sa njihovim trenutnim stanjem već i sa svim negativnim posljedicama koje su ova rana istraživanja ostavila, kako na samom lokalitetu tako i na ukupnoj crnogorskoj baštini, rekao je Čedomir Marković.

Marko Špadijer naglasio je da je u obradi otuđenog kulturnog nasljeđa fokus stavljen na arheološko blago (pećina Koronina, Duklja, Metropolu u Budvi, podmorski lokaliteti, grobni nalazi). U tom dijelu dokumentovano je nekorektno ponašanje istraživača, pljačka, nedozvoljena trgovina. Roganović s pravom naziva Duklju „budvljakom“ dragocjenosti, a nelegalnu trgovinu antičkih nalaza u Budvi mogao je da nazove butikom kradene robe.

O knjizi su još govorili Krsto Mijanović i autor. Izdavač knjige su Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske i Matica crnogorska, dok su organizatori promocije prijestonica Cetinje, Kraljevsko pozorište Zetski dom i Matica crnogorska (ogranak Cetinje).

J.Đ.

(Dnevni list *POBJEDA*, 27. maj 2009. godine)

EVROPSKI RAZVOJNI TOKOVI

Za šesnaest godina postojanja Matica crnogorska je na društvenoj i kulturnoj sceni Crne Gore ostavila prepoznatljiv i neizbrisiv trag. Od osnivanja ova nestranačka organizacija, kao strateški cilj je postavila unaprjeđenje crnogorske države i njenog kulturnog identiteta.

Od početka Matica je okupila oko 500 kulturnih radnika koji su nastojali i nastoje da se u društvu, u prosvjetnim i kulturnim programima sačuva i razvija sistem vrijednosti koji će Crnu Goru povezivati sa svijetom i uključiti je u evropske razvojne tokove. Članovi Matice crnogorske osjećaju zadovoljstvo što je većinska Crna Gora i danas u Programu ove organizacije i vrijednostima za koje se ona zalaže prepoznala svoj interes.

Da bi na optimalan način ostvarila svoje državne i nacionalne interese i ostvarila perspektivu kvalitetnijeg života svojih građana u programu Matice crnogorske se ističe da Crna Gora mora ostvariti nakon državne nezavisnosti i članstva u UN, učlanjenje u Savjet Evrope i izgrađivanje odgovarajućih veza sa EU, zatim pristupiti organima i organizacijama kolektivne bezbjednosti, uključujući i program Partnerstvo za mir kao i uključivanje u članstvo svjetskih, evropskih i regionalnih sportskih, humanitarnih i drugih organizacija i asocijacija.

Borba za očuvanje državnog i nacionalnog integriteta Crne Gore nužno se mora voditi i kroz očuvanje crnogorskog kulturnog identiteta, pošto se svaki, a naročito mali narod može afirmisati u državnom i nacionalnom smislu tek kad afirmiše svoju tradiciju, kulturnu specifičnost i svijest o njoj. Kulturni identitet, kako ističu u Matici treba shvatiti kao osjećanje pripadnosti kolektivitetu koji prepoznaje neke zajedničke odrednice, istoriju, etničku pripadnost, teritoriju, državu, sistem vrijednosti, religiju, forme narodne kulture, koji čine osnov za njegovu identifikaciju u odnosu na druge. Vrijednosti koje su činile i čine sadržinu crnogorskog kulturnog identiteta, ideal slobode, neprikosnovenost pravičnosti, pravo na lični integritet da se kaže što se misli, težnja ka moralnom idealizmu i pretpostavljanje moralnih prirodnim zakonima, pretpostavljanje ljudskih vrijednosti društvenom položaju i materijalnom stanju, odnos prema odbrani naroda, bogato kulturno nasljeđe i baštinjenje tragova prethodnih civilizacija, raznovrsnost narodne kulture, izuzetno bogata narodna nošnja, razvijeno običajno pravo, osjećaj etničke bliskosti. Potvrda kvaliteta sopstvene kulture identiteta biće u tome koliko uspije da afirmiše osnovne vrijednosti na kojima počiva pravda i težnja ka istini, ali i razumijevanje drugačijeg.

O.U.

(Dnevni list *POBJEDA*, 23. maj 2009. godine)

IZLOŽBA SLIKA ŠTEFICE CERJAN STEFANOVIĆ

U organizaciji Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „MONTENEGRO“ Zagreb i uz pomoć Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, dana 7.5.2009.g. u Galeriji „MONTENEGRINA“ u Crnogorskom domu u Zagrebu otvorena je izložba slika gospođe Štefice Cerjan Stefanović. Sve prisutne, koji su se okupili u izuzetno velikom broju, pozdravio je predsjednik Društva „MONTENEGRO“ gospodin Dušan Mišković i dao riječ gospodinu Aleksandru Forenbaheru, akademskom slikaru. Prisutnima se potom obratila i sama autorica gospođa Štefica Cerjan Stefanović.

Gospođa Štefica Cerjan Stefanović rođena je u Zagrebu, gdje je završila Klasičnu gimnaziju u Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije. Magistrirala je i doktorirala na FKIT-u, a danas je redoviti profesor na Zavodu za analitičku kemiju FKIT-a. Jedna je od osnivača AMACIZ-a, Likovne sekcije i Galerije AMACIZ-a, a bila je dugogodišnja predsjednica AMACIZ-a.

Slikanjem se bavi od osnutka Likovne sekcije - 1993.g. Likovnu sekciju vodi akademski slikar Aleksander Forenbaher od osnivanja do danas i daje svoja objektivna mišljenja o slikarskim umijećima članova sekcije.

Štefica Cerjan Stefanović imala je tri samostalne izložbe i dvadesetak skupnih izložbi.

O slikarskom radu autorice i vrijednosti njenih slika svjedoče riječi akademskog slikara Aleksandra Forenbahera u katalogu izložbe:

„Profesorica Cerjan završila je tečaj slikanja u likovnoj sekciji AMACIZ-a.

Njezine početke, uz solidnu konstrukciju karakterizira intenzitet boja. Dobri su primjeri ovakvog izraza «Trave» (ulje) i «Šaš» (gvaš), zatim mrtve prirode kao čvrsto građeno «Gostoprimstvo» (ulje) i zanimljivo kolorirane «Boje jeseni» (ulje). Ove su slike nastale još za polaznja tečaja.

Slijede, poslije 2000. godine slike manjeg kolornog intenziteta, suptilnijeg kolorizma, sigurno građene otvorenim postupkom.

Lijepo komponiran i oblikovan, diskretno obojen je «Trakošćan» (akvarel), zanimljiv ulaz u stari grad «Varaždin» (ulje), bijelo žuta geometrijska konstrukcija, koja djeluje «nefigurativno».

«Zrinjevac» (ulje) dominira u tom skupu robusnom konstrukcijom i vedrim ljupkim kolorizmom, koji pogađa bit game najljepšeg zagrebačkog parka.

Svježinu posjeduje i zadnje nastao «Kukurijek» (akvarel) i «Potočnice» (akvarel).

Gledajući sumarno možemo reći: bilo je razvoja i promjena u razdoblju nastanka svih ovih slika, ali se održalo bitno, sigurna, odlučna konstruktivnost i osjećaj za boju.“

SAMOSTALNA IZLOŽBA SLIKA ZORANA BIĆANIĆA

Galerija „MONTENEGRINA“ Zajednice Crnogoraca iz Rijeke ugošćuje ovih dana (od 13.05.) izložbu slika Zorana Bićanića – autora koji je već poznat likovnoj publici. Izražava se u tehnikama crteža, ulja i pastela. Zoran Bićanić rođen je 1956. u Zagrebu, a od 1999. živi u Skradinu. Skradinski akademski slikar, idejni je tvorac i utemeljitelj Kulturne udruge „Aestas“ i likovnih kolonija u Skradinu. Slikarstvo je učio kod prof. Friščića, a sudjelovao je na preko 30 skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Nastupao je na 25 samostalnih izložbi u Hrvatskoj, Francuskoj i Italiji. Dobitnik je brojnih priznanja, a njegovi radovi izabrani su i izloženi u stalnoj spomen-izložbi hrvatskih umjetnika u crkvi Sv. Jeronima u Rimu, te u crkvi u Hrasnom (BiH).

Samostalne izložbe Zorana Bićanića:

- 1988.- Galerija Bakus, Vodice
- 1989.- Izložbeni prostor Air France, Zagreb
- 1990.- Caffè Lea, Zagreb
- 1992.- Galerija „Miroslav Kraljević“, Zagreb
- 1993.- Galerija ALU KLEK
- 1994.- Klub književnika „August Šenoa“, Zagreb
- 1995.- Galerija Bačin dvor, Vrbnik
- 1996.- Galerija INA Commerce, Zagreb
- 1997.- Galerija Hotel Palace, Malinska
- 1997.- Narodno sveučilište, Vrbovec
- 1998.- Izložbeni prostor Medicinskog fakulteta
- 1999.- Art caffè, Čakovec
- 2008.- Arting centar, Zagreb
- 2009.- JAZZ CLUB, Zagreb

Dragutin Lakić

IZLOŽBA IVANA KOSMOSA U ZAJEDNICI CRNOGORACA SPLIT

Zajednica Crnogoraca Split organizirala je izložbu slika slovenskog amaterskog slikara Ivana Kosmosa. Izložba pod nazivom „MEDITERAN“, službeno je otvorena dana 8.05.2009. godine u prostorijama Zajednice, a posjetitelji su mogli uživati u slikama do 23.05.2009.g. Predsjednik Zajednice g. Borivoje Stevović pozdravio je pedesetak posjetitelja, te predstavio instrumentalni sastav „ŽRNOVNICA“, koji je odsvirao nekoliko glazbenih djela. Gospodin Mladen Vulas, akademski slikar kiparstva, uveo nas je u svijet slika koje se nalaze na izložbi, te njihovom izlagaču. Izložbu je službeno otvorila gospođa Jadranka Junčar-Ercegović. Zahvaljujući se, Ivan Kosmos je poklonio Zajednici predivnu sliku Crnog jezera na Durmitoru, sjećajući se voljenog Nikšića u kojemu je godinama živio.

Ivan Kosmos predstavio se s 22 rada u tehnikama ulja na platnu, akrilika, tempere, uljnog pastela i akvarela na motive pejzaža (aloja, maslinik, neven), gradova (Split, Dubrovnik, Šibenik), mora (špar, ribarice, parangal, jedrenjak) i dr.

Zajednica crnogoraca Split zahvaljuje Ivanu Kosmosu na predavljanju izložbe „MEDITERAN“ i vjerujemo da ćemo nastaviti uspješnu suradnju kako sa njim tako i sa drugim članovima Slovenskog društva „TRIGLAV“.

Djela i riječi znamenitih ljudi u povijesti nekog naroda dugo se pamte i kroz o njima sačuvane anegdote – crtice iz života, koje ponekad prijeđu u narodno predanje, gubeći na vjerodostojnosti, ali čuvajući duh poruke koju nose. U ovom broju donosimo (iz knjige Marka Vujačića: „Znameniti crnogorski i hercegovački junaci“, II, Prosveta, Beograd, 1952.) nekoliko anegdota o Nikoli Pekovu Mijuškoviću, plemenskom kapetanu pješivačkom i rijetko mudrom čovjeku.

СУЂЕЊЕ У ДОЛУ ПЈЕШИВАЧКОМ

Поводом једне крађе у Долу Пјешивачком, позову капетана Николу да он пресуди. Он дође и донесе повољну пресуду и за тужиоца и за окривљеног. Деси се убрзо и друга крађа у истом селу. Позову опет капетана Николу. Кад је Никола ишао у До, свратио је код свога пријатеља Шутана Петрова Павићевића. Овај га је лијепо дочекао и при одласку га припита: „Капетане Никола, колико пута мислиш долазити у До?“ Капетан Никола се сјети зашто га то Шутан пита, па му ништа не одговори. Када је капетан Никола други пут дошао у До, пронашао је кривца. Донио је пресуду да му се одмах удари двадесет и пет, што је и урађено.

По повратку са суђења Никола поново сврати код Шутана. Овај га, поред осталог, упита какву је пресуду донио. Никола му одговори: „Наредио сам да се кривац шипка, да бих отсада мало рјеђе долазио у До.“

КАКО ЈЕ ПРОНАЂЕН КРИВАЦ

Неки Ђеклић је са својом женом ишао преко Пјешиваца у манастир Острог. Кад су наишли поред једног бунара у близини Дреновштице, жена рече мужу да се не осјећа добро и замоли га да јој из бунара извади мало воде за пиће. Кад се овај спуштао низ степенице бунара да захвати воду, жена га снажно удари каменом у потиљак. Човјек је онесвијешћен пао у бунар и удавио се. По повратку кући, жена рече да јој је муж на путу негдје нестао, а сама не зна гдје и како. Како је њен муж пронађен у Пјешивцима, пала је сумња да га је неко из Пјешиваца убио и у бунар бацио. Нико није посумњао да је жена убица свога мужа.

Да би скинуо сумњу и љагу са свога племена, капетан Никола затражи преко надлежног суда да му ту жену упуте у Пјешивце, да је он испита. Тражење капетана Николе је усвојено и та жена је упућена на Богетиће. Капетан Никола је врло лијепо примио и почео је потанко испитивати, пазећи добро сваку њену ријеч и покрет. Најприје је питао о њиховом путу за манастир Острог, а онда и о њиховом животу у браку. Када је говорила о животу у браку, у једном моменту Никола је узе за руку, да осјети да ли јој дамар нормално удара. Одмах примјети да је узбуђена и да јој је дамар убрзан. То му није било доста, већ даде знак писару да јој метне руку на срце, да види да ли јој срце равномјерно

куца. Писар то уради и рече: „Капетане не куца, већ лупа.“ Послије овога, капетану Николи је било јасно да је она убица и рече јој оштрим гласом: „Ти си га, кучко једна, сама убила. Признај ми то. Ако ми признаш, пуштићу те одма’ да идеш својој кући.“ Она му је признала да је мужа убила, јер су у браку рђаво живјели. Послије тога, капетан Никола је пустио жену да иде кући, а о томе је писмено извијестио надлежне власти и указао им ко је прави убица.

СУЂЕЊЕ НА БОГЕТИЋИМА

Једном приликом, за вријеме збора на Богетићима, нестале су неке ствари пролазницима који су те ноћи зановили у истом мјесту.

Оштећени се пожале капетану Николи. Капетан Никола их је задржао неколико часова док извиди у чему је ствар.

Тада капетан нареди да се скупи збор. На збору присутнима саопшти зашто их је позвао и упита: „Ко је узео те ствари!“ Пошто се нико није јавио, почео је појединачно да пита за свакога од њих: „Ко гарантује за овога да није?“ – и тако све редом. За оне за које нијесу сви гарантовали, наредио је да се издвоје. Пошто је тако одвојио једну групицу људи, рекао је да се остали разиђу. Затим је онима за које су биле тање гаранције пришао и рекао: „Рока вам је два сата да за то вријеме нестале ствари донесете ту и ту, – показујући им и мјесто. Ако не буду све на броју, све ћу вас шипкати и везане још данас послати на Цетиње. Да се не би знало који их је од вас узео, нека их донесе и остави на одређено мјесто, гдје неће никога бити, нити ће то ко видјети.“

Заиста, последије два часа, ствари су донесене на одређено мјесто и враћене власницима, који су изјавили да им ништа не фали. Овим је спор завршен. Ко је од осумњичених те ствари узео није се никад сазнало, јер капетан Никола није то даље истраживао.

СУЂЕЊЕ У ВРАЖЕГРМЦИМА

Капетан Никола је био 40 година капетан пјешивачки, а од тога дуги низ година истовремено и вражегрмски.

Једном се неки Вражегрмац пожалио капетану да су му пчеле покрадене. Пошто покрадени није казао ниједно лице на које сумња за крађу, капетан Никола нареди да се племе – неколико дана последије тога, скупи на збор. За то вријеме ни на кога поименично није пала сумња за крађу. На збору капетан Никола, поред осталог, рече: „Знам ко је покрао пчеле, нека се сам јави, биће много боље за њега.“ Како се нико није јавио, Никола понови: „Знам који је, ено му, поганском сину, и сада пчела на капи.“ У томе моменту, један Вражегрмац несвјесно скиде капу и погледа је. Никола је то видио и одмах наредио да га свежу. Пошто је свезан, човјек је признао да је он украо пчеле.

Vodeni mislim da narodi koji zaboravljaju prošlost gube sadašnjost i nemaju budućnost, kao i da je u svakoj tradiciji sadržano moderno, u „Crnogorskom glasniku“, u rubrici **CRNOGORSKI MOZAIK**, donosit ćemo po neku kockicu iz svekolikog crnogorskog nasljeđa koje baštinimo. U ovom broju objavljujemo dio teksta (iz posebnog izdanja **POBJEDE** od 28. septembra 1989. godine) Dr Dragana Todorovića o tome kako je na Cetinju odigrana Knjaževa „Balkanska carica“ 1884. godine, a vjerujemo da će čitaocima – ponajprije onima koji su uživali u ariji „Danice“ iz opere „Balkanska carica“ na Svečanom koncertu povodom Dana nezavisnosti Crne Gore (str. 5-7) – biti zanimljiv podatak da je sa tom dramom Kraljevsko hrvatsko zemaljsko kazalište iz Zagreba gostovalo u Kraljevskom crnogorskom narodnom pozorištu („Zetskom domu“) na Cetinju prije gotovo 100 godina (v. sljedeću stranu)! Inače, „Balkanska carica“ je najprevođenije djelo kralja Nikole: objavljena je na ruskom, italijanskom, njemačkom, francuskom, finskom, mađarskom, češkom, holandskom, engleskom i slovačkom jeziku. Prilikom svakog prevođenja o njoj je toplo i pohvalno govoreno, a još veće uspjehe je doživljavala na sceni. Igrana je čak u Londonu.

PREMIJERA „BALKANSKE CARICE“ NA CETINJU

... Knjaz Nikola se te zime (1883./84.) povukao međ' četiri zida. Simo Matavulj, intelektualci i diplomate su mislili da knjaz radi na nekoj političkoj radosti, iz koje će se, poslije ove hladne zime, izroditi pakleno vrelo ljeto – s jednim ratom barem. Primijetiše, međutim, da kod knjaza svaki čas navraća jedino Jovan-Jozo Pavlović, urednik „Glasa Crnogorca“. Jozo prijatelje iz „Lokande“ obavijesti da knjaz „prerađuje i raširuje“ dramu „Balkanska carica“, da je posve u stvaralačkom transu. Neko reče:

– Ta što da piše dramu on koji će je na ljeto raditi!

Knjaz je „Balkansku caricu“ bio ranije napisao; u prvoj verziji je imala samo jedan čin – „onaj što je sad u sredini“, veli Matavulj. Dramu je redigovao i dopunjavao najradije u malom društvu – Pavlović, Matavulj, knjaževi ađutanti.

... Kad je završio „Caricu“, knjaz pozva na dvor sve pismene cetinjane! Pročitao je dramu često prekidan gromoglasnim aplauzima i odobravanjima. Onda počеше njega i dramu svi izreda da dižu u nebesa ...

– Mi svi kažemo da je vaša drama lijepa, gospodaru – uskoči u opšte pohvale i Jovan Popović Lipovac. – I jest lijepa! Ali njenu pravu vrijednost, njene nedostatke i dobre strane, mogli bismo pravo ocijeniti, kad bismo je vidjeli na pozornici!

Knjaz se složi. Predloži se da se prvoj glumačkoj skitačkoj družini koja dođe naljeto na Cetinje dâ „Balkanska carica“ da je izvede. Nasta graja: jedni misle ovo, drugi ono.

Lipovac odjednom sve iznenadi prijedlogom:

– Što ne bismo mi odigrali dramu? A da, božja ti vjera, glumac još nijesam bio, al' ću provat i to! Ja bih, na primjer, moga' igrat Stanka. Evo čujte!

... Iz Skadra ovde! tamo iz Lješa!
Ta to je trčat', dobri Uglješa! ...

Kako sam spava' ... kako sam sniva' ...
A u boj gusti svu noć sam biva' ...

...

СВЕЧАНА ПРЕДСТАВА

КРАЉ. ЦРНОГОРСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
НА ЦЕТИЊУ.

Гостовање Краљ. Хрватског Земалског Казалишта из Загреба.
III. ПРЕДСТАВА

У недељу 15. августа 1910. године у Зетском Дому

БАЛКАНСКА ЦАРИЦА

Драма у три чина. Написао Никола I. — Редитељ Јосип Бах.
Пролог декламује: Андрија Фијан.

Л И Ц А:

ИВАН-БЕГ ЦРНОЈЕВИЋ, господар Црне Горе и Зете	Михајло Марковић
ЂОРЂЕ ЦРНОЈЕВИЋ, наследики пријестола	Боривој Рашковић
СТАНКО ЦРНОЈЕВИЋ, војвода Зетски, млађи син Ивана-Бега	Јосип Штефанцац
КНЕЗ ДЕАН, властелин Зетски	Андрија Фијан
КНЕЗ ПЕРУН, властелин Зетски	Франсо Сотешек
ДАНИЦА, кћи Перунова	Богумила Вилхар
МАРТА, мена другарица	Мила Димитријевић
ИБРАИМ-АГА, посланик цара Мурата	Јосип Папић
КАПЕТАН ЈОВАН	Јосип Анић
СТАРАЦ, пророк	Милвој Барбарић
УГЉЕША слуге Станкове	Стјепан Лијанка
ИВО	Андрија Герашкић
ГУСЛАР	Франсо Ступетић
ЧАСНИК, касније рањеник	Вјекослав Велић

Људи, жене, војници српски и турски. Збива се при сиршету XV вијека у пријестоници: Жабаљку и њеној околини.

Ц И Ј Е Н Е:

ГОРЊЕ ЛОЖЕ 30 Перпера — ДОЊЕ ЛОЖЕ 21 Перпера — ПАРТЕР I реда
6 Перпера. ПАРТЕР II реда 4-50 Перп. — Стајање у партеру 2 Перп.

Улазнице могу се добити од 9-11 преје и од 3-5 сати после позне у Улазници Кн. Цр. Нар. Позоришта.

Почетак гачно у 8 часова у вече.

Lipovac bješe posve ušao pod Stankovu kožu, kao da je profesionalni glumac! Kretao se kao da je na pravoj sceni. „Publika“ je bila oduševljena, knjaz frapiran: „Ljudi moji, je l' moguće!“

Na licu mjesta se izvrši podjela uloga i obavi prva proba!

Matavulj dobi rolu, Jovan Popović takođe. Glumci postase svi viđeniji cetinjani. Dogovoriše se da ženske uloge igraju učiteljice.

Knjaz, međutim, poče da upreda svoje brčine, da se mršti, pa reče:

– I vi, zbilja, mislite da bih ja dopustio da jedan moj rođak, jedan moj ađutant, oficiri, profesori, viši činovnici, da oni budu komedijaši, pa ma u mojoj dramu?!

Nastade tajac. Ali opet uskoči junačina Lipovac:

– Ama, gospodaru, da je to zazorno, ja se ne bih nudio! U Rusiji nije to zazorno ni najvećim kućicima, naravno, koji to ne rade za novac. I knjaževi, eto, često igraju, naravno ne u javnom teatru, ni s pravijem glumcima, no ka' diletanti, sa svojim parovima, u zatvoreni krug, za svoju zabavu! A u Francuskoj produciraju se i najveći velikaši, kad se radi u dobrotvornu svrhu!

Knjaz Nikola presta da upreda brkove:

– Aha, aha, u dobrotvornu! E to razumijem i to odobravam, kad je u dobrotvornu svrhu!

Dogovor pade da se gospoda glumci učlane u Gradsku čitaonicu, pa da Čitaonica bude producent predstave!

– Tako je! – reče Jozo Pavlović. – Kao predsjednik Čitaonice, a uvjeren da ću tijekom izraziti želju sviju članova, usudujem se najponiznije zamoliti Vaše Visočanstvo

"Zetski dom" na Cetinju

Pozivnica za "Zetski dom"

da nam izvoli dati u zajam rukopis „Balkanske carice“, da je dobrovoljno društvo čitaoničko bude moglo prikazati!

– Dobro, gospodine predsjedniče, pristajem! Neka vi bude srećno! – reče knjaz-dramatičar.

Crnogorci zagrajaše u slavu gospodara.

– Ne samo to – reče opet knjaz-pjesnik – nego vam obećavam da ću na proljeće podići veliku zgradu [budući „Zetski dom“!], u kojoj će biti pozorište, muzej i čitaonica!

Crnogorci sad padoše načisto u trans: kako je Gospodar darežljiv!

– I još nešto, moji Crnogorci! – reče knjaz-praktičar. – Zamjeraju mi neprijatelji da u moju državu nije ništa urađeno za kulturni napredak. A to je laž! Naumio sam dati jedan dokaz više! Gospodine predsjedniče! – obrati se Jozu Pavloviću, koji nije znao gdje je u tom času – odmah sutra poručite jednu dobru štampariju koju poklanjam Društvu čitaonice! Nek se štampa književni list u koji ću i ja sudjelovati! Ima ve, fala Bogu, dosta koji pjevate! Ja sam vazda vjerova' da je pero silnije no mač. Da to nijesam vjerova', ne bih se pera ni laća'! Čuste li u moje djelo đe rekoh: da je naša zemlja ne samo junačko gnijezdo, no i gaj pjevača! ... Nek list počne odmah izlaziti. Primete li se za glavnog urednika, gospodine Jozo?

– Vrlo rado! – reče Pavlović.

Glumci odoše u „Lokandu“, gdje se ostade do zore, pa su se poslije cijeli dan trijeznili i spavali. Odmah potom počеше svakodnevnne probe, nabavljanja garderobe, rekvizita, kulisa i ostalih teatralija.

Knjaz je na probe dolazio redovno.

Crnogorce zahvati pjesnički i teatarski zanos. Masovno se učila napamet „Balkanska carica“, trošilo mastilo na pisanje poezije, a nekolicina skribomana poče dnevno da lifieruje po jednu dramu! Svuda se „sastavljalo“. Desetrac je rađao k'o nikada. Iz ničega su eposi nastajali!

Kad se probe i ostalo privede kraju, Čitaonica objavi kad će biti premijera. Na Cetinje navali crnogorska gospoda iz svih zabitih krajeva i sela! Dođoše Hercegovci. Pristigoše Crnogorci muhamedanske vjere iz Zete i Podgorice. Muhamedanci su došli, čini se, iz političke znatiželje: da vide kako knjaz gleda na vjerska pitanja, na crnogorske konvertite. Jer, i Stanko Crnojević iz „Balkanske carice“ je konvertit! Matavulj će reći da bi muslimanske uglednike, a naročito starješine Muhamedove vjere, zanimala ta drama i da joj je neko drugi, neko nepoznat, autor, a kamo li gospodar sviju njih ...

Matavulj je oprezno razgovarao s nekolicinom pristiglih muslimanskih vjerskih poglavica. Interesovalo ih je: ima li čega grubog, uvredljivog prema islamu u tom novom „Gorskom vijencu“, kao što toga ima u Vladičinu (Njegoševu)? Bojali su se prizora kao što je onaj sa hodžom Brančevićem i poslovičâ i izrekâ nalik na Njegoševu: „Niko krupno ka' Turčin ne laže“! Matavulj ih je umirio rekavši da je u knjaževom „dramskom komatu“ sve principijelno!

Drugog dana poslije Nove godine bila je premijera u pozorištu Društva cetinjske čitaonice. Ulaz je bio džabe.

Muški likovi (Lipovac, Tomaš Vuković, Simo Matavulj i ostali) su briljirali: publika ih je neprestano prekidala ovacijama ... Jedino su loše prošle „glumice“. Čim se pojavila prva ženska na sceni, Crnogorci su udarili u smijeh! Vikali su: „Vidi! Čuješ li je što zbori, strijelica je pogodila! Aaaaook, bruke! Jade jadane!“

Na kraju, trans je bio opšti. Knjaz zadovoljan, Crnogorci zadovoljni, Muhamedanci oduševljeni. Cetinje je odjekivalo od ovacija. Glumci odoše u „Lokandu“ da proslave debitantsko krštenje u prvom crnogorskom diletantskom teatru!

Poslije toga predstava je igrana više puta. Za novac, to jest za čitaoničku blagajnu.

...

Cetinje pod snijegom (kraj 19. vijeka)

Pozivamo Crnogorke, Crnogorce i sve prijatelje da svojim sugestijama, prijedlozima i priložima pomognu redakciji Crnogorskog glasnika na poboljšanju i daljnjem izlaženju lista. Tekstovi nijesu lektorirani te se ispričavamo autorima i čitateljima.

Ovaj broj Crnogorskog glasnika tiskan je uz potporu Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

IN MEMORIAM

Slobodan Vuličević

(Cetinje, Crna Gora, 1927. – Pula, Hrvatska, 2009.)

Akademski slikar Slobodan Vuličević preminuo je 2. svibnja 2009. u pulskoj bolnici. Ono što povezuje sve kritičare njegovog umjetničkog stvaralaštva jest to da se Vuličević izdvaja iz cjelokupne proizvodnje suvremene hrvatske umjetnosti te se kao takav ne može klasificirati, svrstati pod neki nazivnik. Istančane je likovne čistoće i jednostavnosti.

Sam će Vuličević to najbolje pojasniti svojim riječima i razmišljanjima: „Kao umjetnik, saznao sam da umjetnost stvaramo mi i da vrijedimo samo kao posrednici duhu života koji kroz nas prolazi. Da bi to omogućili moramo biti opušteni, otvoreni, dokinute volje, nikakvog znanja, nikakve namjere, slobodni koliko je god moguće. Umjetnost je religiozan čin, čin slobode, čin zaborava svega stečenog. Želim slikarstvo duhovne egzistencije, slobodno od svega nametnutog, izvorno, organsko, bez posredništva, bez sustava, doživljaja, najmanje degradiran, najmanju moguću laž.“

Autor prve njegove monografije izdane 1988. godine je Ive Šimat Banov, a druga monografija skupine autora „Crno bijela monografija“ izdana je 2006. godine.

Osim što je slikao, Vuličević je svoje misli često zapisivao na komadićima papira. Prvijenac knjige misli i intimnih zapisa bila je „Ovu knjigu posvećujem kapima kiše“ izdana 2000. godine, a druga pod imenom „Zapisi iz ulice Casale“ koja nastavlja kronološki nizati autorove misli objavljena je 2006. godine.

Vuličević je rođen 14. veljače 1927. u Cetinju, gimnaziju završava 1946. u Zagrebu, Akademiju likovnih umjetnosti 1952. godine, također, u Zagrebu, a dvije godine kasnije završava specijalku u klasi profesora Marina Tartaglie. Njegov bogat umjetnički opus nastajao je uglavnom u ateljeu u Rovinju, gradu koji je odmah po završetku studija odabrao kao trajno mjesto boravka. „U Rovinj sam došao tražeći raj, a našao sam pakao, pakao svojih unutrašnjih problema. Biti oči u oči sa samim sobom, bez mogućnosti bijega, to je najvažnije. Samom sebi sam nametnuo okove, vjerujući da ću pomoću njih doseći željeno i nisam se prevario. Umjetnik mora imati svoju tamnicu, koja je za njega najveličanstveniji cvijet – cvijet pakla“, zaključit će u svom obrazloženju zašto je došao u Rovinj.

Dario Sošić, viši kustos
(Iz GLASA ISTRE)

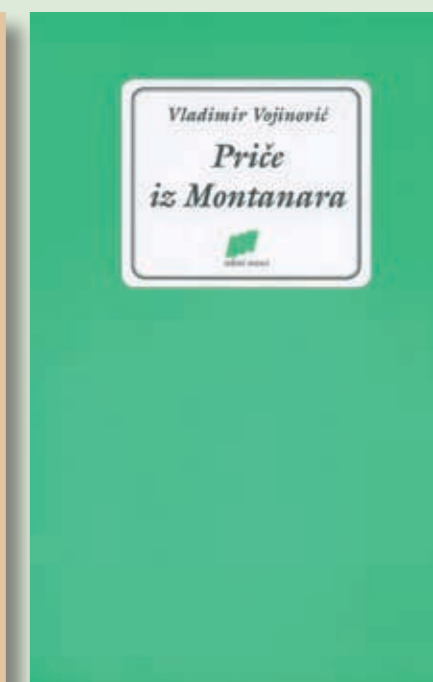
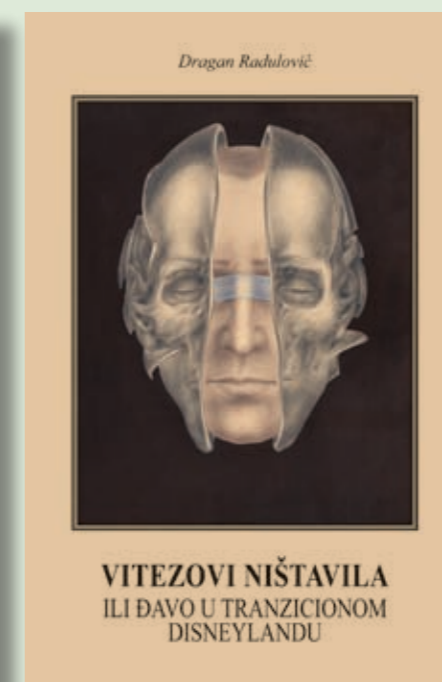

Slike Štefice Cerjan Stefanović

Slika akademskog slikara Slobodana Vuličevića iz kolekcije Zavičajnog muzeja Grada Rovinja

NOVI NASLOVI

DAN NACIONALNIH MANJINA GRADA ZAGREBA

27. 05. 2009., Cvjetni trg

